

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam

Szubotica, SZERDA 1925 augusztus 12.

215. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. .: Szerkesztőség 5-10.

Előfizetési ár negyedévre 135 din.

Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia Foncière-palota)
Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)

A detronizált uralkodó

(x) Nagymessziről is tisztán idehallik, hogy sir, kesereg a kövér Uncle Sam azóta, hogy a Daily Telegraph elsőnek szétvitte a hírt: a németek a szénből olajat csinálnak. Puffadt; nagy szájból csak úgy ömlik a panasz, a mélabu, hogy régi szerelmét: olajkissasszonyt, akiért annyit eszedett, csodak-csodájára ott látja az ellenfél karjában. Szinte szánalomraméltó, ahogy kétségbeesetten tördeli kezeit és tehetetlen-dühvel átnéz a csatornán, Berlinbe, ahol büszkén és kérkedve mutatják föl a szőke kincset a világnak. De hogy is ne lenne Uncle Sam elkecsere, amikor két évtized óta egyebet sem tesz, mint az olajkissasszony kegyeit keresi, neki udvarol, érte dolgozik abban a biztos reményben, hogy neki is kinyílik a Szám ajtója, ahogy néhány szomszédjának kitarult, akik praktikával és szerencsével elfoglalták a földgolyó olajmezőit. A fekete gyémántok ugyan még nem folytak ki a skóciai óriás-hegyekből, ám a szén őfelsége kivénhedt az időből, a koronája régen a porban hever már, öreg és fogatlan: néhány esztendő és talán el is felejtik, hogy valamikor szén ütze a lokomotivokat, hajtott gépeket, emelt darukat és vitt óceánjáró hajókat. Uncle Sam tudja, hogy sokat köszönhet a szén uraságnak, aki teliszórta a szigetországot gyárkéményekkel és palotákkal, de azt is tisztán látja, hogy nem lehet, hiába, szentimentális kegyelettel őrizni a multat, amikor a század rég átlépte a szén korlátait és új erőket kapcsolt be a világgazdaság szerkezetébe. Nem is tétovázott, amikor úgy hitte, eljött az alkalom, hanem nagy kedvvel és rengeteg türelemmel hozzáfogott a hadjáratához: a detronizált szén őfelsége modern konkurensének, az olajkissasszonynak megszerzéséhez. A háború után tulajdonképpen már ezért csinált mindent: ezért támogatta az orosz ellenforradalmakat és emiatt kötött békét a szovjettal, amikor kiderült, hogy kárba vesztett fáradság: a vörös lobogót nem lehet egykönnyen kiverni Moszkva kezéből. De nemcsak Oroszországban próbált olajhoz jutni, Mossulért is elkecseregett közelharcot vívott a többi nagyhatalommal, melyek végül, már mást nem lehetett, a brit politikát is elütötték a kisázsiai olajmezőktől. A sorozatos kudarcokat azonban könnyen kiheverte Uncle Sam, még nem égett körmére a dolog, várhatott arra a kedvező pillanatra, amikor valami véletlen szerencse hozzásegíti a szőke kincshöz: az olajhoz. Csak az utóbbi hónapok-

ban érezte újból veszedelmesen, hogy mennyivel olcsóbb a szénnél a bakui petroleum és az amerikai benzin, hogy mennyire istenáldás volna, ha akárhol is, de kezére jutna a globus valamelyik nagyobb forrása. A szén-őfelsége hiába, már nem elég az üdvösséghez: hatalom, erő, ipari pozíció, minden attól függ, hogy ki tudja gyorsabban, az idő parancsolata szerint, átszervezni a termelését. Uncle Sam nyugodtan, békén pipált, mondjuk husz évvel ezelőtt, amikor a szén volt az áruk fejedelem, ma azonban, amikor olaj lendíti a cséplőgép kerekét, amikor repülőgépek szállnak bugva a levegőben, ma bizony nehézségben van a szigetország, amely azt a szenet nem tudja eladni, amit drága pénzen hoz fel odahaza a föld mélyéből. Mint a világ kalmárját, kantinosát, nagyon sok oldalról támadták már ellenfelei, sokszor közelítették meg, a császári sas is felröppent egyszer, hogy elébe vágjon a brit lobogónak, de soha nem voltak olyan kritikus órái Angliának, mint az utóbbi esztendőben. A tengeren-

tuli nagyipar, az amerikai, amely frissen és szédületes tempóban bukácsolt át válságokon és kisebb-méretű katasztrófákon a háború után, ahol csak lehetett, mindenütt kiszorította a piacról, holott közel sem volt annyi szén, mint a brit konkurensének. Ford a technika új csodáival jött, amelyeket az olaj fűtött és tett versenyképessé: és a többi Jenki is hamar kidobta a szenet onnét, ahol az olcsó olaj is pompásan eivégezte a dolgát, talán jobban, mint a fekete gyémántok. És ez az ipari forradalom, mert egész bátran annak lehet nevezni, a termelés új lehetőségeivel, elkerülte Uncle Sam portáját, aki most, hogy már Németország is komolyan kezd számolni az olaj erejével és értékével, nem csoda, ha izgatottan és páni félelemmel nézi a körülötte folyó készülődést. Száz évvel ezelőtt, ő volt a győztes, neki sikerült elsőnek meghódítani a szén birodalmát, de ki lesz most a diadal, ki er előbb a célhoz: kinek a homlokára tüzi az élet a cserfakoszorút?

tartalmáról és Angyelinovics Grga képviselőnek a parlamentben feltett kérdésre is részletes választ adtam. Mindezekből látható, hogy ha valaki objektíven akar látni, akkor megállapíthatja, hogy *semmitéle súlyos és veszélyes kötelezettségek vállalásáról nincs szó*. Érdekes egyébként, hogy ezekben az állításokban, a melyeket Krajacs miniszternek impuáltak, a konvenciónak egyetlen konkrét rendelkezése sincs idézve, hanem azok teljesen általános jellegűek. Csak az olasz munkások bevándorlásának kérdéséről beszélnek részletesebben ezek a nyilatkozatok és a kérdés felvetésével teljes zavart akarnak előidézni.

— Ezzel szemben áll az, hogy nincs egyetlen olyan konvenció sem, amely az olaszok bevándorlásáról intézkedne, de nem is lehet, mert a bevándorlás kérdéséről egyáltalán nem is tanácskoztunk. Ez a része a nyilatkozatnak teljesen koholt. Van azonban egy rövid, három paragrafusból álló konvenciónk Olaszországgal, amely a két ország munkásainak alkalmazásáról szól. Az első paragrafusból rögtön kitűnik, hogy nem csak hogy nem vállaltunk kötelezettségeket az olasz munkások alkalmazása tekintetében, hanem kifejezetten előírja a szakasz, hogy ebben a kérdésben a hazai törvényhozás az irányadó. Már pedig nálunk csaknem ki van zárva az idegen munkás alkalmazása. Az egyetlen, amit a szakasz, mint kétoldali kötelezettséget előír, hogy a másik ország területén megmaradhatnak munkaviszonyukban azok a munkások, akik ott 1920 január 1-től 1925 január 1-ig munkában állottak. Ha figyelembe vesszük, hogy a jugoszláv munkások száma Olaszországban jóval nagyobb, mint az olasz munkásoké Jugoszláviában, akkor világos, hogy ebből a rendelkezésből Jugoszláviának legalább annyi haszna van, mint Olaszországnak. A konvenció intézkedik továbbá azoknak a munkásoknak átutazásáról, akik egy harmadik országba akarnak menni. A harmadik paragrafus arról szól, hogy ez a konvenció addig marad érvényben, amíg az 1924 július 24-ikén kötött kereskedelmi szerződés, de legalább öt évig. Mint látható, az az igazság kedvéért le kell szőreznünk, hogy az olasz lapok voltak azok, amelyek a vitát kezdték. Minden nemzetközi szerződés kompromisszum eredménye, mindkét fél engedményeket tesz, hogy engedményeket kapjon. A nemzetközi egyezményeket ezért csak a maguk egészében lehet elbírálni és nem vall objektivitásra kiemelni azokat az engedményeket, a melyeket egyik fél adott, vagy kapott.

— Ha ezeket a konvenciókat objektíve értékeljük, meg kell állapítanunk, hogy azok mindkét országra nyereséget jelentenek. Bizonyos, hogy *nagyon súlyos kérdéseket rendeznek ezek a konvenciók kompro-*

A Bácsmegyei Napló Radics-interjúja a Radics-párt nemzetiségi politikáját fejezi ki

Horvát miniszter a pártvezér nyilatkozatáról

Miután a kormány tagjai kedden reggelig csaknem teljes számban visszatértek Beogradba, a minisztertanács az eredeti tervtől eltérően már délelőtt ülést tartott. A minisztertanácsban elsősorban az államtitkári kinevezések kérdésével foglalkoztak és elhatározták, hogy a következő államtitkári kinevezéseket fogják a királynak ajánlani: az agrárreform-minisztériumba Bosznia részére dr. Andrics Vlada radikális képviselőt, a Vajdaság részére Sumakovics bánsági radikális képviselőt, az erdő- és bányászati minisztériumba dr. Kujundzics Bogoljub radikális képviselőt, a közoktatásügyi minisztériumba pedig dr. Baszarics és Neudorter Radics-párti képviselőket. Maximovics belügyminiszter referált a király által aláírt főispáni kinevezésekről. Ezután az osztrák kereskedelmi szerződés kérdésével foglalkoztak, véglegesen azonban ez ügyben nem döntöttek, hanem a miniszterek gazdasági- és pénzügyi bizottságát bízták meg, hogy délutáni ülésén hozzon határozatot a szerződésekre vonatkozóan, amelyekről a minisztertanács szerdai ülésén fognak véglegesen dönteni.

Szóba került még a neptuni szerződés ügye is Krajacs kereskedelmi miniszternek a lapokban megjelent nyilatkozatával kapcsolatban. A minisztertanács ülése után Krajacs kereskedelmi miniszter újságírók előtt a következő nyilatkozatot tette:

A zagrebi és beográdi lapok egy nyilatkozatát közölték, amelyet állítólag a „neptuni egyezmények

ügyében tettem. Ezek a nyilatkozatok nem fedik a kijelentésemet, mert a neptuni megegyezés bírálata egyáltalán nem bocsátkoztam bele.

Ezzel kapcsolatban a kormány többi tagja is kijelentette, hogy Krajacs nem lép ki a kabinetből.

Nincsics a neptuni egyezményről

Nincsics külügyminiszter kedden este hat órakor fogadta a sajtó képviselőit és Krajacs kereskedelmi miniszter állítólagos nyilatkozataival kapcsolatban, — melyeket Krajacs közben már megcáfolt, — a következőket mondotta:

— Mihelyt elolvastam a lapokban a kereskedelmi miniszter állítólagos nyilatkozatait, tisztában voltam azazal, hogy nincs másról szó, mint a nyári hőségéből kikelt szenzációról, hiszen azok a kijelentések, melyeket a kereskedelmi miniszter szájába adtak és amelyekről már tudjuk, hogy nem onnan eredtek, csupa lehetetlen állításokat tartalmaznak. Mégis ezek a sajtóhírek alkalmasak voltak arra, hogy nagyobb zavart idézzenek elő a közvéleményben, ezért úgy találtam, hogy nem lesz szükségtelen bizonyos utólagos felvilágosításokat adni az olaszokkal kötött konvenciókról.

— A neptuni szerződésben nincsenek semmiféle súlyos rendelkezések sem a közlekedés, sem a tarifák tekintetében. Mindjárt a konvenció aláírásakor részletes felvilágosításokat adtam a nyilvánosság számára annak

misszumos uton, másfelől azonban löbb világosságot és határozottságot visz a jugoszláv-olasz viszonyba és a két ország barátságos érintkezését megkönnyíti, aminek mi a legnagyobb jelentőséget tulajdonítunk — fejezte be nyilatkozatát Nincsics külügyminiszter.

Radics-párti miniszter a Bácsmegyei Napló Radics-interjújáról

Radics Istvánnak a Bácsmegyei Naplóban megjelent nyilatkozata még mindig élénken foglalkoztatja a politikai közvéleményt. A beogradi Novosti egy Zagrebból keltezett jelentést közöl, amely szerint egy Radics-párti miniszter a következőket mondotta Radics nyilatkozatáról:

— Senkinek sincs oka izgalomra. Az a nyilatkozat, amit Radics István a Bácsmegyei Naplóban adott a kisebbségi kérdéssel, semmi egyéb, mint politikai lépés.

— A magyarok és a németek kétségkívül elégedetlenek helyzetükkel. Csak néhány nappal ezelőtt hallottuk dr. Krafft tiltakozását a németekkel való bánásmód miatt. A németek még arra is hajlandók voltak helyzetük megjavítása végett, hogy belépnek a radikális-pártba. De minden a régi-ben maradt. Elnökünk felhasználta az alkalmat és a nemzetiségi kérdésben elsőnek hallatta szavát, amely nem lépi túl a nemzetközi szerződések határait.

Az újságíróknak arra a kérdésére, mit szól a miniszter Radics Istvánnak ahhoz a kijelentéséhez, hogy a horvátok is kisebbség, akár a magyarok vagy a németek, a miniszter így szólt:

— Hát hiszen mi horvátok valóban kisebbségben vagyunk.

Davidovics Ljuba Zagrebban

A keddi napon újból sok szó esett a demokrata-pártnak a kormánykoalícióhoz való csatlakozásáról. A fölmerült kombinációkra néhány demokrata politikai zagrebi utia adott alkalmat a politikai köröknek. Napok óta a horvát fővárosban tartózkodik ugyanis Kumanić Kozta volt pénzügyminiszter, hír szerint abból a célból is, hogy a demokrata-párt új politikai orientációját előkészítse. Augusztus 15-én Davidovics Ljuba is elutazik Zagrebba, ahova ugyanakkor Veljkovics Voja is megérkezik. A demokrata-párt ez alkalommal konferenciát fog tartani, amelynek eredménye elé nagy érdeklődéssel néznek a politikai körökben.

Radics István népszövetségi delegátus

A minisztertanács keddi ülésén döntött a jugoszláv népszövetségi delegáció összeállításáról is. A határozat szerint a delegációnak Nincsics külügyminiszter az elnöke, a tagjai pedig Radics István, Markovics Lázsa, Jovanovics Milutin berni követ és Jovanovics Vászsa. A Népszövetség statútuma szerint minden állam három delegátust küldhet, ezeknek a bejelentése pedig a beogradi kormány részéről már régebben megtörtént a múlt évi delegátusok, Nincsics külügyminiszter, Markovics Lázsa és Jovanovics Milutin személyében. Ilyen módon a Népszövetség főtitkárságánál Radics Istvánt és Jovanovics Vászst most mint a delegátusok helyetteseit jelentették be, akiknek éppen olyan jogaik vannak a tanácskozásokon, mint a delegátusoknak. Értesüléseink szerint dr. Krnjević Juraj, a Radics-párt főtitkára mint szakértő fog a delegációhoz csatlakozni.

Radics Istvánnak a népszövetségi delegációba való kiküldetése, — bár erről már napok óta beszéltek, — politikai körökben nagy feltűnést keltett és azt különféleképpen komment-

tálják. Az egyik verzió szerint ezzel veszik elejét Radics gyakori nyilatkozatainak, mivel attól tartanak, hogy ezek a nyilatkozatok elronthatnák a két kormánypárt közötti jó viszonyt, másrészt pedig Radicsnak a delegációba való kinevezését mint az új helyzet szilárdságának egyik dokumentumát fogják fel, főképp annak a bizonyítékául, hogy teljesen elmúltak azok az aggodalmak, mintha Radics a külföldön is ártani akarna az ország érdekeinek. Azt hiszik egyébként, hogy a külföldön is rendkívül jó benyomást fog kelteni Radics Istvánnak a népszövetségi delegációban való megjelenése.

A jugoszláv-osztrák kereskedelmi szerződés

A minisztertanács határozata folytán kedden délután összeült a miniszterek ugynevezett gazdasági és pénzügyi bizottsága és foglalkozott az Ausztriával kötendő kereskedelmi szerződés ügyével. A bizottság ülésén résztvettek az osztrákokkal tárgyaló jugoszláv delegáció vezetői is, akik a bizottság tagjainak megadták a szükséges felvilágosításokat.

A minisztertanács szerdán a bizottság jelentése alapján foglalkozni

fog újból a kereskedelmi szerződéssel és véglegesen meg fogja szövegezni a kötendő szerződést, amit aztán a jugoszláv delegáció vezetői Bécsbe visznek, ahol az osztrákokkal egyetértésben sor kerül a szerződés aláírására.

A miniszterelnök-helyettes szabadságra megy

Gyurics Marko igazságügyminiszter, a miniszterelnök helyettese, hír szerint, szabadságra készül. A helyettes-miniszterelnök néhány nap múlva a szlovéniai Dobrovo fürdőhelyre utazik, ahol pár hetet fog tölteni. Távollétére nem neveznek ki új miniszterelnök-helyettest, miután Gyurics az ország területén marad és nem távozik külföldre.

Genfben megtartják a kisantant konferenciáját

A Bácsmegyei Napló munkatársa kérdést intézett Nincsics külügyminiszterhez, hogy megtartják-e Genfben a kisantant konferenciáját is. A külügyminiszter kijelentette, hogy a konferenciát valóban megtartják, azonban nem mint azt a világsajtó írta, a konferencia előtt, hanem magának a népszövetségi konferenciának tartama alatt.

Nem létező rendelet alapján szüntették meg működésüket

a subotici magyar műkedvelő társaságok

Ki nem bocsátott rendeletet hajtott végre a rendőrség — Tovább játszhatnak a műkedvelők — A rendőrfőkapitány nyilatkozata

A subotici magyar műkedvelő egyesületek nemrég teljesen megszűnték működésüket, mert egy miniszteri rendelet, amelyet a rendőrfőkapitányság közölt az egyesületek vezetőivel oly akadályokat gördített működésük elé, amelyek lehetlenné teszik további működésüket. Két héttel ezelőtt ugyanis Miodragovics György rendőrkapitány magához idézte a Katolikus Legényegylet, a Hakoah, a Sand, a Műkedvelők Köre és a subotici magyar színészek egyesületének vezetőit, akikkel közölte, hogy

a közoktatásügyi minisztérium rendeletet adott ki, amely szerint magyar műkedvelő egyesületek csak az esetben tarthatnak színelőadást, ha a műsorra tüzött szindarab előadására esetről-esetre külön miniszteri engedélyt szereznek.

Miodragovics rendőrkapitány egyben kijelentette azt is, hogy csak azok az egyesületek kérhetnek engedélyt előadásra, amelyeknek az alapszabályait egy a belügy-, mint a közoktatásügyi minisztérium jóváhagyta, mert jóváhagyott alapszabályok nélkül működő egyesületek kérvényeit a minisztérium érdemi elbírálás nélkül visszautasítja.

Mint hogy a rendelet a gyakorlatban azt jelenti, hogy esetleg hónapokig kell várni, míg egy-egy szindarab előadására a közoktatásügyi minisztérium engedélye megérkezik, az egyesületek vezetői, ilyen körülmények közt kilátástalannak és céltalannak találták további működésüket. Már az volt a helyzet, hogy a subotici magyar közönség, amely közel hetedik éve bizik a magyar színház megnyitásában, még a műkedvelő színelőadásokat is nélkülözni lesz kénytelen, amikor az ügyben váratlanul érkező és jellemző fordulat történt.

A Bácsmegyei Napló munkatársa ugyanis, amikor tudomására jutott, hogy a subotici magyar műkedvelő egyesületek megszűnését milyen körülmé-

nyek idézték elő, kedden délelőtt felkereste Rajcsics Sándor helyettes-polgármestert, a színházi bizottság elnökét, hogy a közoktatásügyi minisztérium rendelete felől érdeklődjön. Közölte a Bácsmegyei Napló munkatársa Rajcsics alpolgármesterrel, hogy a műkedvelő előadások megszüntetésében a legfeltűnőbb jelenség az, hogy a rendelet csak Szubotícára vonatkozik, mert sem a szombori, sem a szentai, sem pedig a becskerekeli műkedvelő egyesületek működését nem korlátozták ilyen értelmű rendelettel. Rajcsics alpolgármester meglepődve értesült arról, hogy ilyen rendeletet hajtott végre a subotici rendőrség, anélkül, hogy őt úgy is mint a város akkori vezetőjét és úgy is mint a színházi bizottság elnökét értesítették volna. Nyomban felhívta telefonon dr. Horvát Cvetkó rendőrfőkapitányt és kérdést intézett hozzá, hogy van-e tudomása oly rendeletről, amely a műkedvelő egyesületek működését megszünteti. A rendőrfőkapitány a polgármester-helyettes felhívására közölte, hogy

oly rendelet, melyet a subotici rendőrség végrehajtott és amely miniszteri engedélyhez köt minden egyes bemutatót, nem érkezett Szubotícára.

Felkerestük Miodragovics György rendőrkapitányt, aki kérdésünkre kijelentette, hogy a közoktatásügyi minisztérium rendeletét, rendőrfőkapitányi utasításra közölte a műkedvelő egyesületek vezetőivel. A rendelet — mint mondotta — úgy intézkedik, hogy minden szindarab előadásának engedélyezését esetről-esetre a rendőrfőkapitányság útján kell kérni a közoktatásügyi minisztériumtól. A rendelet számát azonban nem tudta közölni velünk Miodragovics kapitány.

Amikor ezek után már nyilvánvalóvá vált, hogy a műkedvelő egyesületek működését korlátozó rendeletet nem is bocsátotta ki a minisztérium, felkerestük dr. Horvát Cvetkó rendőrfőkapitányt, annak megállapítása

végett, hogy a subotici magyar műkedvelő egyesületek folytathatják-e megszokott működésüket, kell-e miniszteri engedélyt kérniük a szindarabok előadására.

Dr. Horvát Cvetkó rendőrfőkapitány kijelentette, hogy miután a közoktatásügyi minisztériumtól műkedvelő előadásokra vonatkozó rendelet nem érkezett a subotici rendőrséghez,

valamennyi subotici magyar műkedvelő egyesület rendezhet színelőadást, anélkül, hogy minden egyes bemutatóelőadásra külön miniszteri engedélyt kellene kérniük.

— Mindegyik műkedvelő egyesület zavartalanul folytathatja működését — mondotta dr. Horvát Cvetkó rendőrfőkapitány — feltéve, ha alapszabályait jóváhagyták a bel- és a közoktatásügyi minisztériumban. A színelőadások darabok engedélyezése ezen kívül is a rendőrség hatáskörébe tartozik, amint hogy azelőtt is a rendőrség cenzurázta meg a benyújtott szindarabokat.

Ezzel kapcsolatban érdeklődtünk a subotici Katolikus Legényegylet ügyéről is. Tudvalevőleg a Legényegylet működését felfüggesztették és az egyesület vezetősége ellen eljárást indítottak, mert a legutóbb színelőadásban »Gül Baba« előadásán, az egyik műkedvelő játéka kifogásolta az előadásban szolgálatot teljesítő detektív. Mint értesültünk, az eljárást még nem fejezték be, azonban rövidesen döntés történik az ügyben és remény van arra, hogy a Legényegylet öszreismét megkezdheti kulturális működését.

(m. d.)

A magyar kormány hozzájárul a kikinda—szegedi vasutvonal megnyitásához

A szegedi kamara átírtta a bánáti kamarához

Velikibecskerekéről jelentik: A bánáti kereskedelmi és iparkamara — mint a Bácsmegyei Napló már közölte — még a múlt évben követelte az illetékes hatóságoktól a Kikinda—Szeged közötti vasutvonal megnyitását. Több mint egy éve, hogy deputációk, gyűlések sürgetik állandóan ennek az új határforgalmi vonalnak megnyitását, mert a Bánátnak ezerkétszázmillió dinári exportforgalmát szinte lehetetlen a tulzsfolt subotici állomáson lebonyolítani. A bánáti kamara mozgalmának most érdekes és nagyfontosságú új mozzanata van.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara Körömendy elnök és Tonelli főtitkár aláírásával átiratot intézett a bánáti kamarához és közölte, hogy értesülve a bánáti kamara akciójáról, szükségesnek tartotta, hogy a maga részéről is megtegye a megfelelő lépéseket az ügy sikere érdekében. Az átirat szerint a szegedi kamara feliratban kérte a magyar kereskedelmi minisztériumot, hogy a kikinda—szegedi vonal megnyitásához járuljon hozzá, Tonelli főtitkár pedig személyesen is interveniált a kereskedelmi minisztériumban, ahol azt a választ kapta, hogy a magyar kormány a vasutvonal megnyitásához a maga részéről a legkétségessébben hozzájárul.

A becskerekeli kamara most újabb beadványban sürgette a postaügyi és a kereskedelmi minisztériumot, hogy a teljesen jó állapotban levő vasutvonal megnyitására még a kiviteli szezon kezdete előtt tegyék meg a lépéseket. Remélik, hogy a két kamara együttes akciójának rövidesen meg lesz a kellő eredménye.

Ennek az együttes akciónak egyébként külön érdekessége, hogy a bonyolalmas diplomáciai ut megkerülésével ezáltal érintkeztek egymással először az SHS és magyar kivatalos közgazdasági tényezők.

KISEBBSÉGI ÉLET

•••

Adatokat gyűjt Erdélyben Petrescu Comnen, Románia berni követe, hogy a Népszövetség őszi ülészakán megvédelmezhesse Bratianuék kisebbségellenes politikáját. A legutóbb Gyergyóditróba látogatott el a buzgó és agilis Petrescu, ahol Lukács Béla római katolikus esperesplébánosnál érdeklődött a magyarságot ért egyházi és iskolai sérelmekről.

— Ha a magyarság sérelmei érdeklik a miniszter urat, — válaszolt a plébános, — szíveskedjék a magyar párt országos elnökségéhez fordulni, aki kollektív gyűjteményben rendelkezésére bocsátja a magyarság panaszait.

— Én nem fordulok a magyar párt-hoz, mert nekem az a véleményem, hogy a magyar pártnak semmi köze a magyar néphez, — felelte a követ.

— Nagyon sajnálom, — mondotta erre Lukács Béla plébános, — én pedig nem tudok pontos felvilágosítással szolgálni.

— A helyi sérelmekről se?

— Azokról a magyar párt helyi tagozatának elnöke, Liebel Ede bankigazgató tud pontos és részletes felvilágosítást adni.

Petrescu ezután az egyházi sérelmek iránt tudakozódott, de még mielőtt bevárta volna a plébános választ, hirtelen meglepte a következő kérdéssel:

— Elkérgettek önt az oltár mellől? Megakadályozták abban, hogy istentiszteletet tartson?

— Miniszter ur, — válaszolt az ősz esperes, — nagyon kérem, ha komolyabb kérdése nincs hozzám, ne folytassuk ezt a diskurzust.

Petrescu erre beszűntette a további kérdésköndést és rövid pihenő után elhagyta a községet.

*

A szlovenszói evangélikus szövetség a napokban konferenciát tartott Pozsonyban. A konferencián Szent-Ivány képviselő indítványára elhatározták, hogy felállítják a magyar evangélikus esperességet, amely a magyar evangélikus egyházközösségeket fogja igazgatni. Az esperesség felállítását tavaszra tervezik a szlovenszói evangélikusok.

*

Magyarországi futballcsapatok szereplése elő Romániában is akadályokat gördítenek a hatóságok. Aradon történt, hogy az ottani országos kiállítás alkalmával a helyi sportegyesületek érdekes sporteseményt akartak rendezni és e célból meghívták Aradra az egyik másodosztályú budapesti futballcsapatot. Az aradi katonai parancsnokság azonban a budapesti csapat aradi szereplését nem engedélyezte azzal az indoklással, hogy legutóbb az egyik magyar csapat szereplése alkalmával irreverentia manifesztációk történtek az aradi sporttelepen.

*

A kolozsvári hadbírósg érdekes pörben hozott ítéletet. A pör vádlottja egy szatmármegyei magyar gazda: Nagy Endre volt, akinek azt hozták fel bűnül, hogy magyar nemzeti színekkel irreverentia propagandát követett el. A történet ott kezdődött, hogy Nagy még februárban saját kocsiával résztvevett egy lakodalmi menetben, amely az esti szürkületben vonult be Szatmár városába. A vámsorompónál a magyar gazda kocsiához odalépett egy román főhadnagy és szigorú hangon rámondott Nagy Endrere:

— Miért vannak feldiszítve ezek a lovak?

— Mert lakodalmam van, — felelte nyugodtan a magyar gazda.

— Hogy meri maga magyar nemzeti színekkel díszíteni a lovait?

Nagy Endre csodálkozva nézett a főhadnagra.

— De hiszen, — válaszolta, — nem magyar színek ezek, van a lovakon mindentéle papír: kék, sárga, zöld is...

A főhadnagyt az azonban nem elégítette ki a felvilágosítás és letartóztatta a

magyar gazdát, akit a napokban hadbírósg elé állítottak. A tárgyaláson Nagy Endre kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek, mert a lovakat mindentéle színű papírral díszítette és a főhadnagy az esti szürkületben nézte

csak a díszítést magyar nemzeti színeknek. A hadbírósg, miután beigazolódott, hogy szó sem volt irreverentia propagandáról, a meghurcolt magyar gazdát felmentette az államellenes magatartás vádjától.

Az SHS. királyság semleges marad Bulgária és Görögország konfliktusa esetén

Ujabb görög csapatmozdulatok a jugoszláv és bolgár határon

Beogradból jelentik: Beogradi hivatalos körökhöz érkezett megbízható jelentések szerint a görög kormány a bolgár határ mentén csapatösszevonásokat hajtott végre, sőt hírek érkeztek arról is, hogy a jugoszláv határnál szintén élénk görög csapatmozdulatok lehetett megfigyelni.

A *Bácsmegyei Napló* munkatársa mértékadó helyen érdeklődött a beogradi kormány álláspontja iránt a görög katonai mozdulatok kérdésében, mire legkompetensebb helyen azt a kijelentést tették, hogy az S. H. S. királyság egy görög-bolgár konfliktus esetén feltétlenül megőrizné semlegességét.

Marinkovics Voja volt külügyminiszter egyébként olasz újságírók előtt nyilatkozott a szaloniki kérdésről.

— Az S. H. S. királyságnak, — mondotta — szüksége van arra, hogy minél több víziutat nyithasson meg, különösen az ország nyereszterményeinek kivitele számára. A kivétel dél felé gravitál, éppen ezért szükséges volna a Moravát a Vardarral

csatornával összekötni. Az egész háboru előtti Szerbia, valamint Dél-szerbia is a Szávától és Dunától kezdve lefelé vízi úton az Égei tenger felé törekszik, hogy arra élő állatait, gabonáit és egyéb mezőgazdasági termékeit kiszállíthassa. Szalonikiról az utóbbi időkben igen gyakran esett szó a jugoszláv politikai tanácskozások folyamán. Ha a szerb-horvát megegyezést összefüggésbe lehet hozni valamilyen külpolitikai kérdéssel, akkor azt sokkal inkább lehet az Égei, mint az Adriai tengerre alkalmazni. Magától értetődik, hogy ezt nagy óvatossággal és tartózkodással kell kezelni. Szó volt egy új szövetségről is az S. H. S. királyság és Görögország között, azonban ezek a tárgyalások nem vezettek eredményre. Pangalos Görögországa túlságosan gyenge ahhoz, hogy az S. H. S. királysággal egy társaságot alkothasson. A beogradi kormány bizonyos autonómiát követelt a Gyevgvelia-Szaloniki-vonalon, amit azonban Athénben a görög szuverenitás megsértésének tekintenek.

A világpolitika minden problémáját meg akarják oldani a londoni konferencián

A francia-angol együttműködésről tárgyal Briand és Chamberlain

Londonból jelentik: Briand francia külügyminiszter hétfőn este negyednyolc órakor kíséretével Londonba érkezett.

Briand vonata a Victoria pályaudvarra futott be, a pályaudvaron a vonatot maga Chamberlain várta, akinek kíséretében ott volt Sir William Tyrell külügyi államtitkár és képviseltette magát a király is.

Briand a fogadtatás után a francia követ kíséretében a francia követség palotájába hajtatott. A francia külügyminiszter a vonaton nyilatkozott a vele utazó francia újságírók előtt és a többi között ezt a kijelentést tette: *Valamennyi függő kérdés megoldását viszem magammal Londonba. A megoldás közelebbi részleteiről Briand nem nyilatkozott.*

Ezek szerint a Quai d'Orsay nemesak a biztonsági szerződés problémáját készítették elő, hanem, amint ez a miniszter célzásából kitűnik, valamennyi francia, angol függő problémát.

Kedden délelőtt kezdődnek az angol külügyminisztériumban az angol és francia külügyminiszterek tárgyalásai. Ezekkel a tárgyalásokkal párhuzamosan folynak *Berthelot* és *Tyrell* államtitkárok tárgyalásai is.

A hivatalos program szerint a tárgyalások elsősorban két kérdést érintenek:

1. A miniszterek a jogügyi szakértőkkel együtt a francia és angol álláspontot igyekeznek összeegyeztetni, amely még nem egészen egységes a garanciapaktum tervezete és Németországnak a szövetségesekkel kötendő döntőbírósg szerződéséről tekintetében.

2. Az államtitkárok elsősorban az Európán kívüli problémákról fognak tárgyalni.

Angol hivatalos részről hangsúlyozzák, hogy a miniszterek megbeszélése nem vezethet semmi végleges eredményre, mert úgy a paktum kérdésében, mint Németország belépéséről a Népszövetségbe csak akkor fognak véglegesen határozni, ha a szövetséges miniszterek konferenciáját kiegészítik Németország megbízottaival.

A londoni lapok majdnem kivétel nélkül azzal igyekeznek megnyugtani Németországot Briand és Chamberlain tanácskozásának küszöbén, hogy semmi esetre sem lesz szó egy paktum végleges megszövegezéséről, de a megbeszélések eredményét titokban fogják tartani mindaddig, míg a francia válasz el nem megy Berlinbe, amely válaszjegyzékhez az angol kormánynak csütörtökig kell megadni a beleegyezését.

A *Westminster Gazette* tudni véli, hogy a londoni külügyminiszter-találkozásnak az lesz a következménye, hogy Anglia és Franciaország együttesen meghívja *Stresemann* birodalmi külügyminisztert a szövetséges külügyminisztereknek szeptemberben tartandó tanácskozására, amely a Népszövetség ülészakával párhuzamosan lenne.

Az ellenzéki sajtó sokkal nyilatban ir. Így a *Daily Herald* hangsúlyozza, hogy abban az esetben, ha Anglia a biztonsági paktum terén engedékenységre hajlandó és ha főleg enged merev

álláspontjából, nevezetesen cselekvési szabadságot ad Franciaországnak, hogy azokat a garanciákat, amelyeket keleti biztonsági szerződéseiben szövetségeseinek nyújt, katonai téren érvényesíthesse. *Franciaország kész belépni egy egységes frontba, amelyet Anglia akar létrehozni a párizsi mozgalom és a bolsevizmus ellen.*

A *Daily News* úgy vélekedik, hogy Briand Németországtól a Népszövetségbe való belépést feltétel nélkül kívánja és ragaszkodik ahhoz, hogy Franciaországnak szabad keze legyen lengyel és cseh szövetségeseinek támogatására, ha őket Németország részéről támadás érné. Briand elutasítja azt a német javaslatot, hogy valamennyi nagyhatalom teljes lefegyverkezéséig átmeneti rendszert léptessenek életbe a szankciós kötelezettségek terén, illetőleg a Népszövetség alkotmányát ennek megfelelőleg magyarazzák vagy módosítsák.

A *Daily Mail* hiteles helyről szerezte azt az értesülést, hogy a szövetségi háborus tartozások kérdése nem fog szóba kerülni a külügyminisztériumban most meginduló tanácskozások keretében, hanem valószínűleg szóba kerül a mai esti lakomán, amelyet Chamberlain ad Briand tiszteletére és amelyre Churchill kincstári kancellár is hivatalos.

A *Times* vezércikkben üdvözli Briand-t és biztosítja róla, hogy az angol kormánytól és a közvéleménytől távol áll a szándék, reá olyan nyomást gyakorolni, hogy kénytelen legyen hazájának életbevágó érdekeit feláldozni. Éppenséggel *tapintatlan a cikknek az az utalása, hogy Briand tárgyalásai Washingtonban és Cannesban meglehetősen szerencsétlenül végződtek, ámbr ezt azzal a dicsérettel enyhíti, hogy Briand azok közé a politikusok közé tartozik, akik szembe mernek helyezkedni a francia gondolkozással és van bátorságuk ahhoz, hogy személyes kudarcokon okuljanak, tehát alapos a remény, hogy Briand Londonban engedni fogja magát meggyőzni és így a tanácskozások hasznosak lesznek.*

Az amerikai bányamunkások visszautasították a bányatulajdonosok feltételeit

Coolidge megszakítja a nyaralást és közbelép a béke érdekében

Washingtonból jelentik: A szénbányászok szervezetei és a munkaadók közt folytatott tárgyalásokat, mivel mind a két fél hajthatatlannak mutatkozott, — mint már jelentettük — a napokban megszakították. A helyzet most még jobban elmérgesedett azért, hogy a munkások szakszervezete a munkaadóknak a kérését, hogy a tárgyalásokat újból indítsák meg, *elutasította*, noha a bányatulajdonosok levelükben bizonyos engedményeket tettek a munkásoknak. Az egész amerikai közvélemény érthető idegességgel figyeli a bányászsztrájk előkészületeit és a lapok általában annak a véleményüknek adnak kifejezést, hogy a szeptember elsőjére beigért sztrájk elkerülhetetlen.

Az optimisták remélik, hogy erre mégsem fog sor kerülni, mert Coolidge elnök az utolsó pillanatban közbe fog lépni.

Kisobb lesz az utadó

A szubotici közgazgatási bizottság két feifüggesztett rendőrkapitányt visszahelyezett

Subotica város közgazgatási bizottsága kedden délelőtt *Malagurski Albe* polgármester elnöklésével ülést tartott, amelynek tárgysorozatán rendkívül fontos ügyek szerepeltek. A rendes havi közgazgatási jelentéseken kívül tárgyalás alá került az 1925. évi utadó ügye, valamint több városi tisztviselő felfüggesztésének ügye is, amelyekben a fegyelmi választmány előterjesztésére határozatot hozott a közgazgatási bizottság.

A havi jelentések felolvasása után a számvevőség előterjesztette az 1925. évi utadó előirányzatot, amely erre az évre 4.300.000 dinár utadót állapít meg. Ennek fedezésére az egyenes állami adó után 84 százalék utadót szednek. A múlt évben 154 százalék volt az utadó. Az egyenes állami adó összege, amely után az utadót szedik, lényegesen kisebb volt.

Az előirányzatot a közgazgatási bizottság elfogadta.

A bizottság ezután az állásuktól felfüggesztett városi tisztviselők ügyével foglalkozott. A fegyelmi választmány előterjesztésére *Prodanovic Mladen* és *Vidukovic Gorica* rendőrkapitányokat, akiket a polgármester felfüggesztett állásuktól, visszahelyezte hivatalukba, a fegyelmi eljárás azonban tovább folyik ellenük. A bizottság végelágytatás és nyugdíj nélküli elbocsátása állásától a szintén felfüggesztett *Blazics György* detektívönköst. A bizottság foglalkozott *Gyuricskó Iván* számvevőségi tisztviselő ügyével is. *Gyuricskó* ugyanis sikkasztás és okirathamisítás gyanúja miatt fűggesztették fel állásától. A bizottság úgy döntött, hogy *Gyuricskó* ügyét felterjeszti a belügyminiszteriumhoz.

A többi fegyelmi ügyekben a legközelebbi ülésen fog dönteni a közgazgatási bizottság.

A szubotici kettősbirtokosok nem léphetik át a határt

A magyar hatóságok késedelme

A szubotici kettősbirtokosok, akik már hónapokkal ezelőtt megkapták határátlépési igazolványaikat, a magyar hatóságok magatartása miatt még most sem járhatnak át Magyarországon levő birtokaikra. Amikor ugyanis a szubotici vámhatóság felhívta a kettősbirtokosokat, hogy határátlépési igazolványaik iránt jelentkezzenek, háromszázötvenkét kettősbirtokos jelentkezett. A vámhatóságok engedélye is szükséges, a határátlépési igazolványokat három hónappal ezelőtt a pénzügyőrség utján megküldte a magyar vámhatóságnak is. A magyar hatóságoktól még hónapok múlva sem érkeztek vissza a határátlépési igazolványok.

A szubotici kettősbirtokosokat, akik egész nyáron át nem léphettek át a magyar határon, emiatt súlyos károk érik. Még az aratások megkezdése előtt a kettősbirtokosoknak egy küldöttsége kereste fel *Gyorgyevics Dragozláv* főispánt, akit arra kértek, hogy intervenciót a határátlépési igazolványok kiállítására és visszaküldésére érdekében. A főispán ígéretet is tett, hogy lépéseket tesz az ügyben, azonban még sem küldték vissza a határátlépési igazolványokat. Azt hiszik, hogy a magyar hatóságok retorzióképpen tartják vissza a kettősbirtokosok határátlépési igazolványait, mert állítólag a jugoszláv hatóságok is késedelmesen intézték el a magyarországi kettősbirtokosok ügyét.

A *Bácsmegeyi Napló* munkatársa felkereste *Premovic Csikót*, a szubotici pénzügyőrség főnökét, aki kérdésünkre kijelentette, hogy a magyar hatóságok eljárása precedens nélküli.

— Annál is inkább érthetetlen — mondotta a pénzügyőrség főnöke — ez az eljárás, mert a jugoszláv hatóságok a legelőkelőbb eljárást tanúsították a magyarországi kettősbirtokosokkal szemben. Amint kézhez kaptuk a magyar kettősbirtokosok igazolványait, nyomban elintéztük és így ezek zavartalanul járhatnak át Jugoszláviában fekvő birtokaikra.

Horogkeresztes rohamcsapatot szerveznek a bécsi cionista kongresszus szétverésére

A Kapp-puccs egyik résztvevője áll a mozgalom élén

Bécsből jelentik: Egyik bécsi reggeli lap közlése szerint Bécsben horogkeresztes rohamcsapatot szerveznek, amelynek feladata lenne az augusztus 18-án tartandó cionista kongresszust szétrobbantani. A horogkeresztes szervezkedést von *Unstruth* kapitány, a Kapp-puccs katonai szervezője végzi. A lap jelentése Bécsben nagy izgalmat keltett és a rendőrség nyomban megindította a vizsgálatot, anélkül azonban, hogy von *Unstruth* rejtekhelyét felderítette volna. Valószínűnek tartják, hogy von *Unstruth* csak álneve a horogkeresztes szervezőnek, mivel az ilyen szervezetek tagjai németországi működésük alkalmával minduntalan más-más neveket vesznek fel, hogy a hatóságokat megtéveszték. Annyi bizonyos, hogy a zavargást szító elemek ezidáig a határőrök őrsége felé nem igyekeztek beszélni Ausztriába. Csak hogy éppen hétfőn volt az első nap, amelyen már nem kell vizum az Ausztriából Németországba és a Németországból Ausztriába való utazás-

Kijelentette meg *Premovic* főnök, hogy a pénzügyőrség többször megsürgelte a határátlépési igazolványok elintézését, azonban a magyar hatóságoktól még csak válasz sem érkezett a sürgetésekre.

Mint értesülünk, a jugoszláv hatóságok most diplomáciai úton fogják megsürgetni a szubotici kettősbirtokosok határátlépési igazolványait.

hoz. Azt hiszik, hogy ez a körülmény megkönnyíti a szélsőséges elemek beözönlését.

Több adat van arra nézve, hogy „Sprengkomitee Berlin—Wien” (Berlin—bécsi robbantóbizottság) címmel egy társaság szervezkedik, amely feladatát tűzte ki a cionista kongresszus megghisítését. A társaság fenyegető leveleket is küldött különböző személyiségeknek, amelyekben bejelenti, hogy az „ellenességkedést” a Schiller-kávéház megrohanása fogja megnyitni. A „Morgen” című hétfői reggeli újság azt írja, hogy von *Unstruth* kapitány toborzóiródat nyitott, amelyben embereket gyűjt a zavargásokra és a cionista kongresszus megrohanására.

Ilyen előzmények után *Deutsch Gyula* nemzetgyűlési képviselő fejelentést tett a rendőrségnek az állítólagos horogkeresztes szervezkedés ellen. Ezzel egyidejűleg egy Bécsben élő balti német szintén jelentést tett a horogkeresztes szervezkedésről a rendőrségnek.

Ugrás nyolcszáz méter magasságból

Ejtőballonkísérlet a léghajóból — Rogulja Gyula elmondja, hogy mit érzett ugrás közben

A *Bácsmegeyi Napló* néhány nappal ezelőtt beszámolt arról az érdekes kísérletről, amelyet *Lareaux Guillaume* francia mérnök, a francia *Leguette* ejtőernyőgyár megbízásából a jugoszláv hadvezetőségnek akar bemutatni. A gyár a kísérlettel azt akarta bizonyítani, hogy ejtőernyője segítségével a repülők szükség esetén veszélytelenül leengorhatnak.

Lareaux mérnök érdekes kísérletét ezen a héten akarja a hadügyminiszteriumnak repülőtisztokból és mérnökökből álló szakbizottságnak hivatalosan bemutatni, de azt megelőzően Beogradban és a noviszadi repülőtéren nemhivatalos jellegű kísérletekkel próbálja ki.

Az első bemutató tegnap volt a beogradi versenyterén, amelyen ez alkalomból sok repülőtisztból és sportbarátból álló érdeklődő közönség gyűlt egybe. *Lareaux* mérnöknek a kísérlet elvégzésére *Rogulja Gyula* noviszadi lohallgató ajánkozott, aki a repülősportot is űzi, vakmerő és bátor sportsman.

A kísérlet nem repülőgépről, hanem egy kosaras léggömből történt és kitűnően sikerült.

Rogulja Gyula 800 méter magasságból a mályszálig ugrott és sértetlenül érte el a földet.

Megkértük a fiatal sportsmant, hogy mondja el a *Bácsmegeyi Napló* olvasóinak számára, mi indította morész kísérletére, milyen volt a ballon, amely a magasba vitte, miképp történt a kiugrás és milyen érzések közt ért a földre?

Rogulja Gyula fiatalos lelkesedéssel mondotta el a következőket:

— *Lareaux* keresett vállalkozószellemű intellektuel sportbarátokat, akik 2000 méter magasságból, — repülőgépből ejtőernyővel kiugranak. Sokszor repültem már, mindkét bityám repülőtiszt és így a repülés nem volt ismeretlen előttem. Szenvedélyes sportoló vagyok, a legutóbbi noviszadi szokolónnepevényen 180 méteres fix akadályokat ugrattam lovammal. Játgatnak az ilyen bravurfeladatok.

— Jelentkeztem. Én voltam az egyedüli

jelentkező. Egy pillanatig sem gondoltam a kísérlet merészségére, inkább a kísérlet sportérdekességére és izgalmaira.

— *Lareaux* mérnök azt kívánta, hogy repülőgépről 2000 méter magasságból ugorjak le. Ejtőernyőt azelőtt sohasem láttam, *Lareaux* azonban az utolsó pillanatban azt kívánta, hogy a kísérlet első ízben másre mindjárt repülőgépről, hanem kosaras ballonból és ne ejtőernyővel, hanem *Leguette*-féle ejtőballonnal történjék meg. Nekem mindegy volt, ebbe is beleegyeztem.

— Táviratot kaptam: menjek le azonnal Beogradba. Az első vonattal leutaztam, jelentkeztem *Lareaux* mérnökkel. Kimentünk a beogradi löversenyterre, a hova a *Lareaux* által meghívott vendégek és néhány ép Beogradban időzőt noviszadi ismerősöm, kiket én hívtam meg, jött ki. A hadvezetőség rendelkezésünkre bocsáltott erre a célra egy kosaras ballont, amely a kitűzött időre megtöltve várt bennünket.

— *Lareaux*, egy mechanikusa és én beszálltunk a léggömb kosarába, amely tele volt homokzsákokkal. A kosárban magunkkal vittük a kísérlet céljából szolgáló ejtőballont is.

— A felszállás, — teljes szélesend volt, — simán történt. A léggömbből 150 méteres erős kötélléggel le, amelynek vége a földhöz volt erősítve. Lassan felereszkedtünk. Amikor 80 méter magasságból voltunk, a mechanikus a közből a földről eloldott kötelet lassan felcsavarta és mi emelkedtünk felfelé. Egy-egy ledobott homokzsák könnyítette a kosár terhét és a ballon szállt felfelé.

— 200—300—400—500 méter magasság. További homokzsákledobások újabb 50—100 méteres magasságba vitték léggömbünket.

— *Lareaux* erre előkészítette az ejtőballont, amelynek hevederjeit testem köré kötötték. Lábammal egy zsákba léptem, amelynek nyílását derekam körül megkötötték. A hátamra került az ugróeszköz ballonja, a hátam és a ballon közt egy

40—50 kilós, nehéz acélszelencéi kötétek rá, amelyben a ballon megtöltéséhez való hidrogén volt és kétszer annyi hidrogént tartalmazott, mint amennyi a 18 köbméteres ballonghoz kellett. A szelence jobb és baloldalán acélcsőbe vezető szelepek voltak. A jobboldali szelep arra szolgált, hogy annak segítségével, nagy atmoszférikus nyomással, hidrogént lehetett a ballonba ömlasztani, míg a baloldali szelep a ballonból kibocsátja a hidrogént. *Lareaux* megtöltötte a hátamra kötött léggömböt.

— Azalatt a kosaras ballonból fokozott a homokzsák és má tovább emelkedtünk 600—700 és végül 800 méterre.

— A kosárban voltunk. Én éreztem, hogy a hátamra kötött ballon, amely arányban meglett, oly mértékben Auzeit is kifelé és felfelé. *Lareaux* erővel befelékapaszkodott és lefogott. A ballon nem mozdult. Már csak a legnagyobb erőszakkal tudtam a kosárban maradni.

— Ebben a pillanatban sem gondoltam meg a kísérletemet. Ugrani akartam és nem tántorodtam meg.

— *Lareaux* jelt adott, izgalmas másodpercek. Huzzam meg a jobboldali szelepet, — adja ki a parancsot a léghajó kormányosa és parancsnoka. Bátran és elszántan meghúztam a szelepet. Hálán, mint tudul a hidrogén a ballonba. Megtölt. Emelkedett. Egy gondolatnyi idő alatt a hátamon levő ballon kiemelt a kosárból. Elváltam a kosártól, lógtam a levegőben, és és föld között. Lenéztem a mályszálig. Beograd átmenetelen házai gomostánagságnak tűntek. Megőriztem hidrogénumot. Lógtam a levegőben. Szinte szálltam, állandóan egy magasságban, se fel, se le. Repülő ember vagyok — elképzelték az agyamon.

— Mindez ezredmásodpercek múlva volt. Ez a levegőben való lógás volt a legkellometlenebb. Az acélszelence 40—50 kilós súlya lenyomott. Nem függőlegesen lógtam, hanem vízszintesen, szinte úszóhelyzetben. A fejem a levegőben vízszintesen nem lehet tartani, hanem lejjebb lógott és ettől szédülni kezdtem. De nem volt időm sokat gondolkodni. *Lareaux* belém szuggorította, hogy a két szeleppel operáljak. Meghúztam a jobbalszelepet, több hidrogén ömlött a ballonba és én tovább emelkedtem. Erre meghúztam a baloldali szelepet és ereszkedtem lefelé. Nehogy zuhanásszerűen kerüljek le, a jobboldali szeleppel is operáltam; tartottam magam egy kissé egy magasságban. Ugra egy keveset leereszkedtem. Már közel voltam a földhöz. De azért nem láttam semmit. Csak szédültem, mintha viharos tengeren uszó hajón volnék.

200—100—90—80—75—70—65—64—63 méter. Minél jobban ereszkedtem lefelé, annál inkább bontakozott ki előttem Beograd hegyreépült városának lát képe.

Másodpercek múltak így. Már magartam a zsákba kötött lábaimat. Nem volt meg a biztonságérzésem, hogy megitéljem, mennyire vagyok a földtől. Hiányzott az itélőképességem.

Az utolsó pillanatok. — Végre lena voltam. Földre értem. Ballonom egyszerűen még egy félméterre el-elrántott a földről. Négykézlő ugráltam, vízszintesen eselődve a földre. Ránéztem egyet a szelepon. Sértve ment ki a ballon utolsó hidrogén tartalma is. A hasamon feküdtem, zsákba varrt lábakkal, hátamon a nehéz acétszelencével.

— Egy-két perc és a föld visszavetted a biztonságérzést. Helyben vagyok. Kérőnéztem. Emberek szaladnak hozzám, kibogoznak a sok hevederből. Lábraállítottak. Én még mindig azt hittem, hogy uszok. Még egy keveset tartott a szédülés. És akkor ismét biztosan tudtam lépdelni.

— Jölesteit azért a földön lenni. Szinte próbálkoztam: járni. Kifogástalanul ment.

— Zsíviózták! Mogszeritették a kezemet. Konyakot adtak.

Addigra *Lareaux* is leereszkedett a ballonjával. A felszállás helyéről 100 méternyire került le.

A kísérlet kifogástalanul sikerült. Az ejtőballon abszolút biztos. Legközelebb repülőgépből ugrom ki...

A kivándorló szerencséje

Hetven millió dollárt örökölt egy feketicsi napszámos

A hetvenmillió dolláros *Pintér Enok*-féle örökségről az első hírek egy esztendővel ezelőtt érkeztek Európába. A fantasztikus örökségről szóló hírre minden *Pintér* nevű ember megmozdult és mindenki szerette volna bebizonyítani, hogy *Pintér Enok*-nak a leszármazottja. Ez most — mint *Feketicseről* jelentik — egy olyan kivándorolt szegény napszámosnak sikerült, aki okmányokkal tudja igazolni, hogy ő nagy vagyon jogos örököse.

Pintér Antalnak hívják a szerencsés kivándorlót, aki a múlt év őszén hagyta el *Feketicset*, ahonnan *Kanadába* ment. *Pintérről* ezideig nem érkezett semmi hír, míg most egy *Pittsburgból* írt levelében meglepő hírt közöl itthoni rokonaival. Azt írja *Pintér* Antal, hogy sikerült az Egyesült-Államokba bejutnia, ahol rövidesen megszerzi *Pintér Enok* hetvenmillió dolláros örökségét, mert az örökösötől való törvényes leszármazását hitelesen igazolni tudja. Az ehhez szükséges okmányokat a szerencsés *Pintér* Antal — mint írja — még itthon megszerzte és kizárólag a nagy örökség megszerzése érdekében vándorolt ki *Amerikába*. Volt azonban annyira óvatoss, hogy elindulása előtt nem árulta el a tervét senkinek, még legközelebbi rokonainak sem.

Az itthonmaradt feketicsi *Pintérek*et ugyancsak megdöbbentette *Pintér* Antal levele és máris többen foglalkoznak azzal a gondolattal, hogy kimennek *Pittsburgba*, hogy a milliók egy részét maguknak követeljék. A rokonok közt nagy az izgalom, ami nem is csoda, mert ha igazak a *Pintér* Antal leveleiben foglaltak, akkor a szegény feketicsi napszámos máról holnapra egyike lesz amerikai fogalmak szerint is a leggazdagabb embereknek.

Átépitik a sombori városházát

A harmadik emelet ráépítése 1.200.000 dinárba kerül

Somborból jelentik: Régóta foglalkozik már *Sombor város* vezetősége a sombori városház újépítésének gondolatával. Annak idején már minden előkészület meg is történt az építkezés megkezdésére, de a háború megakadályozta a tervnek megvalósítását és a több mint százhusz éves nyomba épület még mindig régi formájában áll *Sombor* főterén.

Ami a békében minden nehézség nélkül megtörténhetett volna, ma nem kis fejtörést okoz *Sombor város* vezetőségének, mert az építkezéshez szükséges költségek nem állanak a város rendelkezésére. *Sombor város*, amely a békében nem ismerte a pótdadót, ma komoly pénzügyi nehézségekkel küzd, úgy hogy minden a város szépítését és kulturális emelését szolgáló terv megakad a pénztelenségen. Az agrárreform elvette *Sombornak* több mint 2500 hold földjét és így, ha a város fejlődni akar, kölcsön után kell néznie. A csatornázás és vízvezeték megépítése is legfőbb feladata volna *Sombor város* vezetőségének, azonban ehhez olyan horribilis — több mint nyolcvan millió dinárt meghaladó — összeg kell, amelynek előteremtése a mai gazdasági viszonyok között szinte lehetetlen. Így marad egyetlen, legsürgősebben megoldásra váró feladatnak: a városháza átépítése. De ez sem új terv alapján fog megtörténni, hanem a régi városházát átépítik olyan

formán, hogy még egy emeletet építenek rá. Így azután külsejében a régi városháza új köntöst nyer anélkül, hogy az átalakítás nagyobb költségeket igényelne. Az átépítés aránylag csekély összegbe: egymillió kétszáz ezer dinárba kerül, mert az építkezéshez szükséges anyag nagyrésztben rendelkezésére áll a városnak.

Az egymillió kétszáz ezer dinári összeget kölcsön kapja a város a *Narodna Bankától*. *Tomics György* dr. polgármester legutóbbi beogradi útja alkalmával már ígéretet kapott az amor-

tizációs kölcsön folyósítására és így alapos kilátás van arra, hogy az építkezés rövid időn belül meg fog indulni.

A kölcsön nem fog a város lakosságának újabb megterhelését jelenteni, mert a második emelet felépítésével a földszinti helyiségekből a hivatalokat áttelepítik a második emeletre, a földszinti helyiségeket pedig üzleteknek adják ki, amelyekért több mint 180.000 dinár évi bért kap a város, amely bőven fedezi nemcsak a kamatokat, hanem a lökőtörlesztést is.

A yorki herceg — lengyel király?

Az angol király másodszülött fia a lengyel trónon
Varsói lap cikke a monarchia visszaállításáról

Prágából jelentik; A *Cseszke Szlovo* legutóbbi számában szözszerinti szövegében leközli a varsói *Polk Katolik* című lapnak „A yorki herceg — lengyel király” című cikkét, amely így hangzik:

— Mikor legutóbb angol konzervatív politikusok ellátogattak *Varsóba*, ott bizonyos tényezőkkel hivatalos tárgyalások során megbeszéltek a lengyel királyság kérdését. Az angolok monarchisztikus államformát ajánlottak *Lengyelországnak* és szóba hozták, hogy a legszerencsésebb megoldás volna, ha a lengyelek a yorki herceget, az angol király másodszülött fiát ültetnék trónjukra. Biztosították róla a lengyel politikusokat, hogy a yorki herceg, mint király hű maradna *Lengyelországnak* demok-

ratikus intézményeihez és megőrizné a köztársasági hagyományokat, hogy pedig rokonszenvét a lengyelek iránt megpecsételje, nőül venne egy lengyel arisztokrata nőt, születendő gyermekeit pedig jó lengyeleknek nevelné. Arról is szó esett, hogy a királyi civillistát *Anglia* fizetné és politikai téren jelentékeny nemzetközi előnyököt biztosítana *Lengyelországnak*. Mindenekelőtt egy balti államszövetséget létesítene, amely *Lengyelországot* minden oldalról védené, továbbá megoldaná a litván konfliktust és a danzig kérdésben is igyekeznék *Lengyelországnak* érdekeit megőrizni. Gazdasági tekintetben szintén nagy engedményekre és jelentős kedvezésekre számíthatna *Lengyelországnak*.

Nincs pénz az érvényben lévő magyar törvények tanítására

Radisics igazságügyi osztályfőnök novisadi konferenciája

Novisadról jelentik: *Dr. Radisics Lázár*, az igazságügyminisztérium *BBB.* osztályának főnöke hétfőn délelőtt tíz órára a semmitőszék elnöki hivatalába értekezletre hívta meg a semmitőszéknek és a felelősségi bíróságnak *Novisadon* tartózkodó elnökeit, tanácselnökeit és bírát, a koronaügyészt és a főügyészt. A konferencián *dr. Radisics* kívül résztvettek: *dr. Dimics Alexander* semmitőszéki alelnök, *dr. Ignjatovic Miklós* és *dr. Boskovic Csedimir* semmitőszéki bírák, *dr. Araniczi László*, *dr. Gyukics Bogdán* felelősségi bírák, *dr. Basics Dusan* koronaügyész és *dr. Josics Milorad* főügyész is résztvett *dr. Puskás Lajos* igazságügyminiszteri inspektor is.

Dr. Radisics Lázár osztályfőnök ismertette a konferencia célját. Felvetette a kérdést, szükséges-e, tekintettel arra, hogy a tizenkettődekről szóló pénzügyi törvény 57. szakasza a vajdasági igazságszolgáltatás területén úgy a polgári, mint büntető ügyekben új értékhartárt — minden békebeli korona helyett tíz dinárt — állapított meg, hogy az igazságügyminiszter ezzel kapcsolatosan életbeléptetési rendeletet bocsásson ki?

Hosszabb vita után, amelyben valamennyi jelen volt résztvett, az a kívánság jegecesedett ki, hogy felkerik az igazságügyminisztérium *BBB.* osztályát, hogy a megváltoztatott 57. § hiteles szövegét körrendeletben közölje az összes vajdasági bíróságokkal és azt a szükséges utmutatásokkal és magyarázatokkal lássa el.

Dr. Radisics rátért ezután a megalakítandó és már az előző konferencián felvetett vajdasági jogászszövetség eszméjére, amelynek a Vajdaság összes bírái, közjegyzői, ügyvédjei és ügyvédjelöltjei tagjai lehetnek. A hétfői konferencia résztvevői beszámoltak eddigi puhatolódásairól, melyek szerint a jogászörök örömmel üdvözlöik a jogászszövetség megalakításának tervét. Az igazságügyminiszter jogi szaklapot is adna

ki, melynek szerkesztésére, hír szerint, *dr. Ignjatovic Miklós* semmitőszéki bírót kérik fel. Minthogy a lap fenn tartásához szükséges anyagi eszközök biztosítva vannak, a lap a szövetség megalakulása után nyomban meg is indulhat.

Dr. Radisics Lázár osztályfőnök közölte a konferencia résztvevőivel, hogy — mint azt már a *Bacsmegyei Napló* megírta — a *szubotica* jogakadémián tanszéket állítsanak fel a Vajdaságban még érvényben lévő magyar törvények előadására.

Dr. Radisics osztályfőnök előadta, hogy az új jogakadémiai tanári állásra egyelőre nincs költségvetési fedezet. Hogy azonban a tanítást mihamarabb meg lehessen kezdeni, felkérte a konferencia résztvevőit, hogy közülük jelentkezzenek azok, akik egyelőre díjtalanul vállalkoznak a magyar törvények tanítására. Az osztályfőnök megígérte, hogy a legközelebbi tizenkettőde törvénybe a tanári állás honoráriumát visszamenőleg is felveszik és a jelentkezők utólag jutalomban részesülnek. Ertesülésünk szerint az osztályfőnök *dr. Araniczi Stan-ko* felelősségi tanácselnököt szeretné a tanszék betöltésére megnyerni.

Szóba került még a konferencián a közvéddíjak rendezése. Egy a Vajdaságban még mindig érvényben lévő magyar igazságügyminiszteri rendelet alapján a vajdasági bíróságok előtt szereplő közvéddők ma is csak ötven koronának megfelelően vett ötven dinár honoráriumot kapnak sokszor egész napi tárgyalásért.

Dr. Radisics Lázár osztályfőnök is belátta a mai helyzet tarthatatlanságát és megígérte, hogy előterjesztést tesz, hogy a szükségelt költségtöbblet a legközelebbi tizenkettőde törvénybe felvéssék.

Az értekezleten az a vélemény alakult ki, hogy ez a kérdés az új értékhartárnak megfelelőleg olyképpen rendezendő, hogy minden békebeli korona

tíz dinárnak véssék, vagyis a közvéddők tárgyalásonként 500 dinárral lennének honorálva.

Dr. Radisics végül megköszönte az értekezlet résztvevőinek, hogy a felvetett fontos kérdésekben tanácsaikkal és véleményük nyilvánításával támogatták és kijelentette, hogy a jövőben is minden a vajdasági igazságszolgáltatást érintő kérdésben konferenciát fog egybe hívni.

Az igazságügyi osztályfőnök hétfőn délután a gyorsvonattal visszatért *Beogradba*.

Szélhámos

vasuti hivatalnok

Végigcsalta a vajdasági vasuti állomásokat

Novisadról jelentik: *Boskovic* Toma montenegrói származású vasuti hivatalnok, aki a beogradi vasutigazgatóságánál volt alkalmazva, nagy összegekkel károsította meg a kincstárt, a szubotica vasutigazgatóságot és igen sok vasuti hivatalnokot.

Boskovic Toma ezévi március 10-én kénytelen volt különféle visszaélések miatt állásáról lemondani és ki is lépett a vasutigazgatóság kötelékéből. Azóta a Vajdaságban a szélhámosságok és csalások hosszú sorát követte el. Szubotica-óról a vrsaci, becskeréki, kikindai, novisadi, szombori, pancsevői, szentai, vrbászi, novibecseji, branjevói, moli és más állomásokról — állami táviratokat küldött ilyen szöveggel:

Boskovic Toma ellenőr.

Jelentkezzék azonnal állomásfőnök-nél és vegye át a pénztári szolgáltatást. Irásos parancs megy.

Vasutigazgatóság.

Boskovic ilyenkor megjelenti az illető állomáson és a hivatalos táviratot felmutatva átvette a pénztárt, amelyet pár órány belül megdezsmált és eltűnt.

Boskovic ezeken kívül ilyen táviratokat is küldött önmagának:

Boskovic Toma ellenőr

Novisad.

Moli állomásfőnöktől teljes vasuti szolgáltatást, beleértve pénztárt is, vegye át. Irásos utasítás megy.

Vasutigazgatóság.

Boskovic ilyenkor huszonnégy órára át is vette az egész szolgáltatást, amelyet — a pénztárt kivéve — hibátlanul le is bonyolított. A pénztárban távozása után hiányt állapítottak meg. Ugyanilyen recept szerint átvette a szolgáltatást *Erduton*, *Melencén*, *Szerb-Padén*, *Becsejen* és másutt.

Boskovic *Skreblijin* Iván vizsgálóbírónak beismerte a bűncselekményeket, miért is a vizsgálóbíró elrendelte ellene a vizsgálati fogságot, de mert a bűncselekményeket a veliki-becskeréki ügyészség területén követte el, *Boskovic* kedden átkísértette a veliki-becskeréki ügyészséghez, mely *Boskovic* ellen tovább folytatja a vizsgálatot, miután valószínű, hogy a bevallott bűncselekményeken kívül más bűnök is terhelik.

Lezuhant és szörnyethalt

Amundsen meteorológusa

A részeg pilóta okozta a balesetet

Oslóból jelentik: A kjelleri katona repülőterén egy repülőgép, amely a Meteorológiai Intézet számára megfigyelő repülést végzett, tetemes magasságból a földre zuhant. Mindkét utasa — *Aarens* repülőhadnagy és *Calvagen* meteorológus — életét veszítette.

Calvagen, aki született svéd, 1921 óta norvég szolgálatban állott és legutóbb a bergeni meteorológiai megfigyelő intézetnek volt a vezetője. *Amundsen északsarki repülése* alkalmával ő vezette a *Spitzberg*okon azt a szolgálatot, amely az időjárás jelentésekről gondoskodott.

A szerencsétlenséget hír szerint az okozta, hogy *Aarens* pilóta-hadnagy nem volt teljesen józan a felszálláskor.

Ketten beszélnek

A cselédszerző előszobájában hosszú pad lapul a fal mellett. Itt ülnek előre-csuklott nyakkal a háztartási alanyok várakozón, mint a fogorvosi rendelőben. Az ajtó közelében két fiatal cseléd lány diskurál. Az egyiket most dobták ki a Gábricséktől, a másik most készül oda szobalánynak.

— Nézd, én nem akarom befeketíteni a naccságot, csak annyit mondom, hogy *ült az ember*.

— Ői?

— Odavágja a tényért az ember fejéhez.

— Odavágja?

— De mennyire. Aztán levonja a bőredbűt.

— A fenét!

— És szekáns. Azt mondja: »Rozí menjen le a Ramiszhoz és hozzon tízért fagylatot. Málnát és vaníliát.« Világosan így mondja: »málnát és vaníliát.« Aztán ha meggyűli az ember, elkezd sipítani: »mi ez? maga ló! mért hozott málnát és vaníliát?« Én persze magyarázom: »hisz a naccsága mondta, hogy málnát és vaníliát hozzak!« De ez egy hárgya, akivel nem lehet vitatkozni, mert mindjárt löp-zuz és megesküszik, hogy ő citromot rendelt magyarázóval. És visszaküldi.

— Visszaküldi?

— Előbb megkóstolja. körülnyalázkodja és akkor azt mondja: »vigye innen a fenébe.« Mire én: »de naccságám, ennek már több mint a fele hibádzik!« Mire ő: »báson is én, mondja, hogy elolvadt a melegben.« A végén nekem kelteit kifizetni a csehket.

— Neked?

— Nekem hát. Vasárnap is elakartunk menni Pálcsra a Józsvával. Hát nem a nyakamba akasztja a kölköt: »Rozí vigye a Pistikét a cukrászdába« és odaadott tíz dinárt.

— Tíz dinárt?

— Tízet. És a kölkök összezabált huszonöt dinár árát. Krémeseket és dobostortákat. És még akart folytatni enni, amit látott, de én azt mondtam: »Doszt Pistuka.«

— És erre ő abbahagyta?

— És erre ő nyávogni kezdett: »én még éhes vagyok!«

— És erre te adtál neki?

— És erre én adtam neki egy frászt, hogy az egész cukrászdát dobostortának nézte habbal.

— Mire ő sirva fakadt?

— Mire ő röhögni kezdett, mintha csak egy jó viccet mondtam volna és befrasszolt még egy tutifrutit. A hozományombul fizettem ki.

— De a naccságát megadta?

— A naccságám megadta az árát, de nem kápeben. A naccságám a fejével fizetett.

— ???

— Ez ugy volt: hazamegyünk a Pistivel. Az einfuriban a Pisti felkapar a nyakán egy pattanást. A naccsága kérdi: »miért vérzel kicsi bogaram?« A gaz kölyök sirva: »Rozí agyba-főbe vert a cukrász.« Na, a naccságának se kell több: »az én gyerekeimhez mer maga hozzányulni?« Az őn gyöngyvirágomat pofozza, maga cédá?

— Mire te kikértem maradtak?

— Mire én kikértem magamnak a béremet és azt mondtam: »adja meg a naccsága a tízenöt dinár pluszt is, amit a Pistike tulzabált a cukrásznál.« Na! ez még jobban a szívére ment, mint a Pistike vére. A haját löpve csapkodott jobbra-balra: »Rabló, zsvány! Még van pofája pénzt zsarolni!«

— Erre te erőlyesen feléptél?

— Erre én erőlyesen feléptem a tyuk-szemétre és ezt mondtam: »a naccságának van pofája, meg a Kelemen urnak!« Egészen belezúdított a méregbe: »mit beszélsz te piszok?« Mire én: »csak ne vágjon olyan farsangi képet a naccsága, én hallottam szombat este, amikor az ur Topofára utazott és a Kelemen mozi-operator ur véletlenül betoppant, hogy a hálóban, a sezlonyon ezt mondta a naccságának: »kicsi pofám!«

— Tényleg hallottad?

— Tényleg hallottam, csak nem ezen a helyemen, hanem amikor még a Walteréknál szolgáltam. Ott sugta a Kelemen ur a kisasszony fölébe.

— A Kelemen ur oda is bejáratos?

— A Kelemen ur minden finom helyre bejáratos. A Kelemen ur minden jobb uri házat végigszolgált már, velem együtt.

— Na és aztán mi lett?

— Aztán a naccsága elájult, mint rendesen. Aztán beléöntöttem egy káncsó szódavizet és ő visított: »a becsületeimet akarod elrabolni, te szemét?« Mire én: »kell a fenének a naccsága becsülete, régen elveszett az!« és toporzékoltam.

— Toporzékolnál?

— Toporzékoltam, mert láttam, hogy a zsolnai váza után nyul és meg akar ölni.

— Meg akart ölni?

— Meg akart ölni, mire én gyorsan megelőztem. Felkaptam a kaktuszcserepet és úgy a fejébe vágtam, hogy betört.

— A naccsága feje?

— Nem, a kaktuszcserep fenékre. A Pietke rendőrtől kaptam, de a naccsága elzavarta őket, hogy: »magánügy.« Aztán megigazította a bubifrizuráját és ezt mondta: »nézze Rozí, beszélünk okosan.« Én kérétem magam: »a naccsága engem megsértett.« De édes Rozikám, az csak pillanatnyi haragomban történt — mondta mézesen és belectrógattott a mellembe. Aztán kibékültünk. »De az uramnak egy szót se az egészről!« — és nekem adta a tavalyi selvem sifroklját.

— Hát akkor mért jöttél mégis el?

— A Kelemen ur miatt. Tegnapéjött a naccsága összeveszett a Kelemennel. Mert a Kelemen megcsalta egy másik nővel. És erre kibérelt bennünket.

— Mért téged is?

— Mert velem csalta meg a naccságot a Kelemen.

— Hát ti...?

A lány unottan legyintett: — Ajaj, a Walteréktól is ezért dobták ki bennünket...

(t. l.)

Randevu a bitófa alatt

Lederer Gusztávné a katonai fogházban találkozik az urával

Budapestről jelentik: Lederer Gusztáv, a halálraítélt esendőfőhadnagy — mint a *Bácsmegyei Napló* már megírta — kifejezte azt a kívánságát, hogy szeretne feleségével beszélni. Védője, Kuzel János dr., valamint Lederer Gusztávné védője, Lévay Tibor dr. is mindent elkövettek, hogy ez a találkozás minél sürgősebben megtörténjen. Mert tudják, hogy amennyiben a kormányzó döntés a katonai törvényszákra leérkezik, akkor a találkozást már kötrehozni nem lehet, mert az ítéletet huszonnégy órán belül végrehajti Lederer Gusztávné.

A találkozásnak akadályai támadtak, amennyiben a katonai ügyészség csak úgy engedte bele a találkozásra, ha Lederer Gusztávnét ki-

sérli át a Markó-uccai fogházból a katonai fogházba, viszont a budapesti királyi ügyészségen csak úgy voltak hajlandók a találkozást megengedni, ha Lederer Gusztávnét kísérik át a Markó-uccai fogházba és ott történik meg a találkozás, a halálraítélt házaspár között.

Napokig fáradoztak a védők az ellentétek elsimításával, míg végre fáradozásuk ma eredménnyel járt, amennyiben a királyi ügyészség kijelentette, hogy elvileg nem emelnek lényeges kifogást az ellen, hogy Lederer Gusztávnét átvigyék a Margit-körúti fogházba és ott találkozzék férjével. Ez a találkozás most már néhány napon belül a Margit-körúti fogházban minden valószínűség szerint meg fog történni.

Harc a cseppfolyós szénért

Magyarország már egy évvel ezelőtt megvásárolta a Bergius-féle szabadalmat — Budapesten gyár épül a kőszénből készült olaj előállítására — A petróleum-trösztök leszállítják az árakat, hogy a mesterséges olaj gyártását lehetetlenné tegyék

A berginizálás: ötven éves francia találmány

Nem először és valószínűleg nem is utoljára történik, hogy valamelyik eszenizális francia címe korszakos találmányát a németek használják ki és kamatoztatják gyakorlatilag. Ez az eset az ugynevezett cseppfolyós szénrel is:

több, mint ötven évvel ezelőtt ismerette már a szén cseppfolyósításával végzett kísérletet P. E. Berthelot, a legszellemesebb és legeredetibb kémikusok egyike, aki mellesleg külügyminiszter is volt.

A Berthelot-féle kísérletek eredménnyel végződtek és a nagy francia kémikusnak sikerült is olajat előállítani szénből. A laboratóriumi része tehát sikerült már félszázaddal ezelőtt is a szén cseppfolyósításának, gyakorlatilag azonban megvalósíthatatlannak bizonyult a szénből nyert olaj gyártása, mert Berthelot eljárása éppolyan költséges volt, mint például a mesterséges rubintok gyártása.

Dr. Bergius Prigyes nyugalmazott heidelbergi tanár találmánya csupán abból áll, hogy lényegesen olcsóbbá tette a szén olajjal való átalakítását.

A német kémikusok a háború alatt nagyban kísérleteztek, hogyan lehetne a kőszénből közvetlenül benzint előállítani. Az egész fejlett német technika és kémia dolgozott ezen az eljáráson, de az

eredmény mindössze másfél litrogramm benzol volt egy tonna szénből, vagyis végtelenül kevés. Bergius professzor, aki 1912 óta dolgozik mannheimi gyártelepén, nem vett részt ebben a meddő küzdelemben, hanem magmaradt eredeti tervénél és a szén olajjal való átalakításán dolgozott. Számtalan kísérlet után rájött arra, hogy a szén cseppfolyósításához, vagyis a szén hidrirozásához nem szükséges tüsző hidrogén, hanem épp olyan megfelelő hozzá a világító gáz, más szóval a szén egyik mellékterméke. A nagy praktikus érzékkel megáldott német professzor már szinte játszva végezte el a többi szükséges dolgot. Száz és százánál több atmoszférikus nyomást kiálló gépezetekre volt szükség. Ezeket is megcsinálta Bergius üzeme, amely évekig kísérletezett ötszázfokos hőséget és 150 atmoszférikus nyomást kiálló egyszerű szelepekkel, amíg végre sikerült azokat megkonstruálni és a bizonyított gépezetbe beilleszteni.

A német professzor tizenkét évig a legnagyobb titokban dolgozott a cseppfolyós szén előállításán hatalmas cementbányákkal körülvett laboratóriumában, amely nagyobbjaitán gépgyárnak is beillik. A múlt év elején azonban már ki tudott, hogy a mannheimi Internationale Bergin Comp. min dolgozik és a belga és a magyar kormányok

örmekezésbe léptek a Bergin-művekkel a találmány megszerzésére szelve.

Bergius tanár a találmánya kiaknázására alakult részvénytársaságot angol tőkésekkel állította össze, — amú kisé furcsává teszi most az angol sajtó írásmáját — ellenben

szabadalmat adott egy belga, mint a magyar államnal a cseppfolyós szén előállítására.

A mannheimi gyár eredményeiről az első jelentést a belga, hadügyminisztérium adta ki egy kis füzetben és ebből derült ki hitelesen, hogy a nagy probléma teljesen meg van oldva és

a berginizálás

eredményei a legkomolyabbak.

A francia sajtó már az elmúlt év őszén észbekapott és a *Le Figaro* teljesen indokoltan írta meg 1924 október 23-án *La Machine dévoratrice* című cikket, amelyben elkeseredetten ostorozza a francia kémikusok lanyhaságát, felületességét, könnyelműségét, hogy Berthelot zseniális találmányának kihasználását, mint már annyiszor történt, megint a német technikának, a német kőmálnak engedték át. Először már tudományos körökben köztudomásnak voltak a mannheimi eredmények, hiszen

Bergius professzor múlt év márciusában már előadást tartott Budapesten a magyar szénbányák vezetői előtt a berginizálásról.

A magyar állam az előadás után kapcsolódott bele a kísérletekbe. Bergiuszal még Budapesten megállapodtak az irányelvekben, úgy, hogy két hónap múltán már aláírták a szerződést, a melynek konkrétuma az, hogy az óbudai gősgyár mellett épül fel a magyar Bergin-üzem, amely a gősgyár védjegyját használja fel a magyar szén cseppfolyósítására. Bergius professzor, illetve az Internationale Bergin Comp természetesen részesedne a magyar gyár jövedelmében. A Bergiuszal kötött szerződés folyamanyaként a magyar kormány megalapította a Magyarországi Bergin Tanulmányi R-T-t, mely aztán a kormánytól kapott nagyösszegű szubvenciót felhasználva, de több bányatársaság hozzájárulásával is kísérleteket végzett a Munkácsban a magyar szénrel. Ezek a kísérletek rendkívül fontosak voltak a magyar bányászati szempontból, mert a magyar szén legnagyobb részét gyenge minőségű és például a miskolci barnaszénnek eddig annyira elhanyagolták, hogy csaknem teljesen értéktelennek voltak. Ennek forra

a magyar széniparban szempontjából rendkívül jelentőséggel a mannheimi laboratóriumban végzett kísérleteknek azok az eredmények, hogy a gyenge minőségű magyar szén sokkal alkalmasabb a cseppfolyósításra, mint például a fekete porosz szén.

mert darabosak és így bomlási processzusuk könnyebben megy végbe, mert a hidrogén gázok könnyebben járják át őket. Egy mázsa miskolci barnaszénből huszonnyolc litro nyersolajat nyertek. Ebből desztilláció után két litrogramm benzint állítható elő, ami trüfisi eredmény, ha tekintetbe vesszük, hogy a németországi háborús kísérletek, mint már említettük, mindössze másfél litro benzint — még csak nem is benzint — eredményeztek.

A berginizálás után nyert olaj egyelőre még drágább a természetes olajnál, de minden fel arra mutat, hogy a találmány öt-tíz éven belül annyira tökéletesíthető lesz, hogy a technikai uton termelt olaj és benzint fölveheti a versenyt a petróleummal nyert olajjal és a petróleumból nyert benzinnel. A jövő feltétlenül a berginizálásé. Valószínű, hogy a hatalmas olajtrösztök össze fognak a kőszénből nyert olaj ellen és a termelési drán alul hozzák majd forgalomba a nyersolajat, csak hogy a Bergius-féle üzemek olaját kiszorítsák a forgalomból. Nagy harc látható, mert nem valószínű, hogy az olajtrösztök belenyugodjanak abba a versenybe, amit a Bergin-olaj jelent részükre.

HIREK

Örök film

Aranysugarakkal hinti tele a nap izzó korongja a tenger végtelen tükre. Az ezüst tükör megtöri az aranysugarakat és ragyogó, színes vibrálással imbolyog a víz-rengető. A hullámokat gyorsan szelő hajó orránál fehér tajték csaphodja az uszó hajó-kodosszást, amely méltóságtelejes tartással rohan a cél felé. A fedélzeten ülők és eddig ismeretlen jóérzés vesz rajtam erőt. Ritka percek testi-lelki felszabadulásának érzetével, puha kényelemben adom oda magam a nézés gyönyörűségének. A többi érzékem szinte nem is dolgozik, csak a szem nézi möhön és az új impressziókra éhesen a pillanatonként változó tájképet: a part rohanó szürke szikla tömbjeit, a kicsi falvakat és karcsu templomtornyokat, a szeszélyesen elszórt kis szigeteket, amelyeken délszaki növényzet virul, az egész csodálatos gyorsasággal perdülő filmet, amelyhez a zenekíséretet a hajókürt időnkénti bugása és a tenger hullámainak lassu ringató mormolása adja meg.

Azán megszűnik az aranysugarak nyugtalan vibrálása a víztükörön, a naplemente bibora vérezi be a hullámokat, vörös fényben tündöklő minden és a nagy hajó sok utasa mint természetimádó pogányok fanatikus tömege rajongva bucsuzik a naptól. A távoli hegyek mögött lassan és fáradtan hanyatlik le a napkorong, de eltűnté után még soká biborszínű az alkonyat.

Az örök film nem áll meg egy percre sem, újabb és újabb képek váltakoznak: a naplemente után sötétedő alkonyatban a világítótoronyok lámpái gyúlnak ki és állnak kétoldalt őrséget a hajónak, mint fejedelmeknek a gárdistái. Titokzatos jelbeszéddel figyelmeztetik a világítótoronyok az éjszakában rohanó hajót a veszedelemre: fehér és zöld és piros fényük messziről kiáltja a megalkívást vagy hívja barátságosan a kikötő karjaiba a hajót, mint anya a gyermekét. Van olyan világítótorony, amelynek fénye állandóan ragyog, akár az örökfény, van olyan, amely csak havasul hunyorgat, hol kigyul, hol meg elalszik, mintha játékot űzének pajkos gyermekek és sok világítótorony örök fogással örködik körökörül minden oldalán, akárcsak valami bolygó. A hajósok megértik mind a jelbeszédet, a tengerésznek meghitt jó barátjai a világítótoronyok.

Az éjszaka sötétjébe hirtelen csönd szór a hold és a végtelen tengeren hosszú sáv szikrázik a hideg, fehér fény nyomán. Mintha az ég és a víztükör egybeolvadna, a horizontot alig veszi észre az örök film pergésébe fáradt szem, amely a milliárdnyi csillag ragyogását ujjongva köszönti a mennybolton. Egyedül a végtelen tengerrel és a végtelen csillagokkal, úgy érzem most magam a messze célok felé rohanó hajón, mint a csillagász az obszervatórium magányában a mindenséghez közel. Lehunyom a szemem: a végtelenség fájdashasan szép misztikumát még sohasem éreztem ilyen eleven erővel, mint csöndes éjszakai órában. És amikor magamon érzem az asszonyom jószágos, meleg tekintetét, megnyugodva lélegzem fel, hogy még sem vagyok egyedül a titokzatos végtelennel...

Az örök film új képeket perget. Messziről fényes lángtengertől világos az égboltozat, mintha fantasztikus tűz gígaszai ereje lobogna. Ahogy közelebb érünk a nagy fényességhez, úgy bontakoznak ki a fényoszlopok a lámpák ezrel, nagy város mellett uszák el a kivilágított hajó az éjszakai órában: az ismeretlen nagyváros most tér nyugvóra, a kikötő kávéházában még szól a zene, a parti házak emeleti ablakai egymásután aluszának ki, mint apró szentjánosbogarak a világosság nyomán. Ott emberek élnek, szenvednek és örülnek, a sötétedő ablakok mögött párok fonódnak öszsze szerelmes ölelésben, a hajó pedig

közömbösen halad tovább. Az ismeretlen város ismeretlen szépségei elmaradnak mögöttem, talán nem térek ide soha vissza...

Az impressziók folyton váltakoznak, a hajó az éjszakából átuszik a hajnali derengésbe, egy kis templom tornyából a szél harangkongást hoz, amely mintha a megújuló élet hosszanná volna. És a bugás nyomán lassan, méltóságtelejesen emelkedik a hegyek fölé a nap, ifjan és acélosan, aranysugaraival eskergetve a ködöt. Ujjáéled a tenger is, a hatalmas víztükör, amely úgy pompázik a színekben, mint a legtarkább kaleidoszkóp. Az előbb még sötét-szürke tömege barátságatlan volt és zord, most már halványkékbe ível derűsen és amott a láthatár közelében egy hiborsáv után zöld, mint az alföldi mezők.

A hajó sietve szeli a hullámokat, az örök film perog tovább. Jó volna most menni, menni, oceanokon túl, ismeretlen tájakra és látni minden szépséget, amit kénytelenül elhíttőlünk a távolság. Az élethől kihajózni volna most a leg-szebb

(Az Adrián.)

László Ferenc

A sombori lakásbíróóság új-ból megkezdte működését. Somborból jelentik: A sombori lakásbíróóság két heti szünet után, csütörtökön kezdi meg újra működését *Marinovic* Györgye vármegyei másodfőjegyző, a lakásbíróóság helyettes elnökének vezetésével. A kényszer-szünet azért állt be, mert *Pradinovic* Szvetiszlávot, a bíróság egyik tagját katonai szolgálatra hívták be és a szociálpolitikai miniszter most nevezte ki helyette *Obrenov* Jovan központi szolgabíró.

Palmar volt starakanizsai főkapitányt jegyzőnek nevezték ki. Starakanizsáról jelentik: Palmar Kálmán volt starakanizsai rendőrfőkapitányt, akit a Lungulov-affér miatt elbocsájtottak állásából, a belügyminiszter Vajszkára jegyzőnek nevezte ki.

Sztrájkbizottságot alakítottak a francia banktisztviselők. Párisból jelentik: A banktisztviselők országos szövetségének nagygyűlése az általános sztrájkot elvben elvetette ugyan, de elhatározta, hogy sztrájkbizottságot létesít, amelynek az lesz a feladata, hogy a sztrájkmozgalmat a vidéken erősítse. Painlevé elnöklésével minisztertanács volt, amely a banktisztviselők sztrájkjával foglalkozott. A minisztertanács fogadta több pénzintézet tisztviselőinek küldöttségét. A kiadott hivatalos kommuniké csak azt az egy mondatot tartalmazza, hogy a konfliktus megoldása eddig még nem sikerült.

Meg kell világítani a hidakat. Az építészeti miniszter a belügyminiszterrel együtt rendeletet bocsájtott ki, melyben az utóbbi időben gyakran előfordult szerencsétlenségek elkerülése céljából elrendeli, hogy a hidak környékét korláttal kell ellátni és a hidakat éjjel meg kell világítani. Az új rendelet szigorú megtorló intézkedéseket helyez kilátásba a rendeletet be nem tartó városok és községek ellen.

Halálos repülőszerencsétlenség. Rómából jelentik: Contocelle repülőtéren Róma mellett, egy repülőgép leszállás közben a villamosvezeték drótszálaiba ütközött és lezuhant. A pilóta egy ismert repülőkapitány, kiugrott a repülőgépből, de már nem menthette meg életét, mert a gép rázuhant és megölt.

A novoselói új elemi iskola felszentelése. Novoselóról jelentik: A novoselói dobrovoljacok kérésére ez év tavaszán új elemi iskolát építettek Novoselón, a szűk régi iskola helyett. Az új iskolát szeptember hó 1-én fogják felszentelni.

Kommunista propaganda az angol hadseregben. Londonból jelentik: A biztonsági rendőrség a különösen külföldiek által lakott Soho városrészben házkutatásokat tartott. Ez alkalommal olyan iratokat koboztak el, amelyek azt bizonyítják, hogy az angol hadsereg kebelében nagyarányú kommunista propagandamozgalmak folyik.

Letartóztatás az újpesti építő-szerencsétlenség miatt. Budapestről jelentik: Az újpesti építő-szerencsétlenség miatt kedden a rendőrség letartóztatta Koch Mátyás pallért és munkavezetőt, akit azzal vádolnak, hogy nem fordított elég gondot a tetőlakarócsavarok megvizsgálására és takarékosági szempontból a szakértő munkásokat elbocsájtotta. Azt hiszik egyébként, hogy a szerencsétlenséget néhány elbocsájtott szakmunkás okozta. A nyomozás ebben az irányban is megindult.

Nem szabad katonáktól ruhát venni. A hadügyminiszter rendeletet adott ki, melyben szigorúan eltiltja egy kereskedőket, mint az egyeseket, hogy katonáktól, különösen pedig katonaszökevényektől ruhákat vásároljanak. A rendelet ellen vétőkket büntető uton járnak el, még pedig a Szerbiában érvényben levő büntető törvénykönyv paragrafusa alapján, mely büntetnek minősíti a katonaszökevényektől való ruhavásárlást és ezért nagyobb szabadságvesztési büntetést ró ki.

Éheznek a sombori szegényház lakói. Somborból jelentik: A sombori szegényház állapota már nem egyszer adtak Sombor városának alkalmat arra, hogy beavatkozzék. Most ismét állandó panaszok érkeznek a városhoz arról, hogy a szegényház lakói éheznek, aminek a főoka, hogy a szegényház ápolójának élelmészével megbízott vállalkozó minden ápolat után napi hat dinárt kap egy napra. Már pedig, ha mindeki naponta csak egy háromnegyed kiló kenyert kap, ez már maga négy dinárba kerül és így a reggelire, ebédre és vacsorára két dinár jut csupán. Sombor város tanácsa ezért most új vállalkozónak fogja kiadni a szegényház élelmészét, esetleg nagyobb áron, ha az illető garantálja a rendszer élelmészét.

A Radics-párt magyar nyelvű lapot indít Noviszadon. Noviszadról jelentik: Noviszadon elterjedt hírek szerint a Radics-párt szeptember 1-én magyar nyelvű lapot fog kiadni Noviszadon.

Gyanus halál. Velikibecskerekéről jelentik: Perlesz községben néhány nappal ezelőtt meghalt Susak István Jómódu gazdálkodó. Minthogy az a hír terjedt el, hogy Susak mérgezés következtében halt meg, a hatóságok elrendelték exhumálását, ami meg is történt és a hulla gyomrát a noviszadi bakteriológiai intézetbe küldték. A csendőrség ettől függetlenül folytatja a nyomozást.

A sombori közigazgatási bizottság ülése. Somborból jelentik: A sombori közigazgatási bizottság dr. Tomics György polgármester elnöklésével kedden délelőtti ülést tartott, amelyen a rendes folyó ügyekről tárgyaltak és többek közt az agrárminiszter által megígért agrárreform lehetőségével is foglalkoztak.

Véres bál Zsabaljon. Noviszadról jelentik: Zsabaljon, a Zlokolica-féle vendéglőben vasárnap este bált rendeztek. A bálon résztvett Takács János zsaballji földműves, aki éjfélkor felkért táncra egy zsaballji leányt. Tánc közben odament hozzájuk Szilveszter Kelemen zsaballji földműves és kikapta a leányt Takács kezéből. Takács ezért arculütötte Szilvesztert, aki bicskét rántott és szívenszurta támadóját. Takács nyomban meghalt. Szilvesztert a csendőrség letartóztatta és beszállította a noviszadi ügyészség fogházába.

A rádióállomások terjedése nagyvárosban. Hamburgból jelentik: Amikor a rádióállomást akarták felállítani, kísérleteket végeztek, hogy hol volna a legalkalmasabb hely, ahonnan az egész városban legjobban lehetne hallani a rádiót. A kísérletek eredménye igen érdekes volt. Arra az eredményre jutottak, hogy nem minden irányban terjed egyformán az elektromos hullám. Legjobban terjed, vagyis legkisebb energiavesztéssel szenved a víz mentén. Az Alster folyó mentén, a Stadtpark és Schiffbeck felé, amerre több a víz, erősebben terjed, mint olyan irányokban, amelyekben épületek gyengítik az energiát. Az altonal pályaudvar nagy vascsarnoka erős akadálya a hullám terjedésének; lecsökkentette az erősségét a felére. Berlinben hasonló megfigyeléseket tettek. Potsdam felé sokkal gyengébb a hullám, mint más irányban.

Két bécsi városi tanácsos autószerencsétlensége. Bécsből jelentik: Dr. Tandler és Korda városi tanácsosokat, akik a Bécs városi gyógy- és üdülőhelyeken ellenőrző körutat tettek, Lambach mellett autóbaleset érte. Az autó vezetője ki akart térni egy szembejövő kerékpárosnak, aki az autót utját az uton keresztelte. Az autó ki akart térni és az egyik hátsó kereke egy fatörzshöz vágódva, kiugrott. A bentülők kirepültek a kocsiból. Tandler tanácsos combzúzódást, Korda tanácsos pedig fejsérülést szenvedett.

Az ellopott ladik. Noviszadról jelentik: A törvényszék kedden tárgyalta Kenderesi Péter titeli földműves pörét, aki a vád szerint egy ladikot kapott Halmos Vilmostól, hogy vigye le Noviszadra, a ladikot azonban ellopta és eladta. A múlt évben pedig a noviszadi állomáson ellopta Tosics Steva görögkeleti pap feleségének utazóbőröndjét. A bíróság felmentette a vádlottat, mert nem látta beigazoltnak, hogy a lopásokat ő követte el.

Szabadlábba helyezték a megvádolt szentai könyvkereskedőt. Szentáról jelentik: Gilics Branko szentai könyvkereskedőt — mint közöltük — gyilkosságra való felbujtás vádjá miatt letartóztatták és Varvar községbe szállították, a vizsgálat lefolytatása végett. Gilics most táviratilag értesítette szentai hozzátartozóit, hogy a vádak alaptalanoknak bizonyultak és a varvari rendőrség már szabadlábba is helyezte.

Házasság. Raics Szvetiszláv alopán hugát, Ivánkát, hétfőn délelőtti vezette oltárhoz *Berics* Szava dr. beogradi ügyvéd Stariszivácon.

Újabb sikertelen kísérlet a La Manche csatorna átúsására. Londonból jelentik: Miss Harrison argentinai uszóbajnoknő kedden megkísérelte a La Manche csatorna átúsását, ami azonban nem sikerült. Az uszóbajnoknő nyolcórát uszás után eszméletét veszítette, úgy, hogy a kísérő hajó csak nehezen tudta életét megmenteni.

Basser szuboticali főkantór hangversenye Rohicson. Basser József szuboticali zsidó főkantór és Virág Erzsébet szentai énekesnő Rohics fűrdőn hangversenyt adtak nagy sikerrel. A hangverseny műsorán Aida, Toska és Mignon-áriák szerepeltek.

Tolvajbánda működik Feketicen. Feketicéről jelentik: A feketicsi határban az utóbbi időben sűrűn fordulnak elő lopások. Vasárnap Kovács Mihály tanyájáról loptak el sok baromfit és gazdasági szerszámokat. A csendőrség erélyes nyomozást indított, mert az a gyanu, hogy a sok betörést szervezett tolvajbánda követi el.

— **Karlsbadban a rendőrök inzultáltak két német képviselőt.** Prágából jelentik: A német lapok szerint Karlsbadban Kallima és Mayer német képviselőket, akik sapkával s a gomblyukukban német szalaggal távoztak egy ünnepélyről, a rendőrség igazoltatta, bekísérte és tettelet bántalmazta. A német közvélemény nagy izgalommal tárgyalja az esetet és azt hiszik, hogy annak a parlamentben folytatása lesz. A képviselők a rendőrség ellen büntető feljelentést tettek.

— **A világ legjobban fizetett éneke.** Bécsből jelentik: Egy itteni lap arról értesül, hogy Bohnen Mihály, a vendégszereplő német tenorista, a bécsi Népoperaiban esténként ezer márkát kap a színjátszól és ezer dollárt a bécsi műbarátok egy konzorciumától, tehát a legjobban fizetett énekesek egyike.

— **A szuboticei sakkverseny kilencedik fordulójára.** A hétfői versenyről függően maradt játszók közül dr. György nyert Valentinesics ellen, a Pavkovics—Tót játszma remis. A keddi kilencedik fordulón Feuer győzött Pavkovics ellen, Boschán—Gräber ellen, dr. Singer—Todorovics ellen, Pirc—Poljakov ellen, dr. György—Kulzsinszki ellen. Tót—Valentinesics remis. Függőben maradtak a Csillag—Vidmár, Markovics—Rozsics, Temner—Sztupán játszók. A verseny állása a kilencedik forduló után: dr. György (Szubotica) 6½, Feuer (Szubotica), dr. Singer (Zagreb) 6, Boschán (Szubotica), Vidmár (Ljubljana), 5½ (1), Kulzsinszki (Noviszd) 5, Gräber (Szombor), Pirc (Maribor), Poljakov (Beograd) 4½, Markovics (Noviszd), Rozsics (Zagreb), Temner (Sztaribecse) 4 (1), Valentinesics (Ljubljana) 4, Sztupán (Maribor) 3½ (1), Csillag (Szubotica) 3 (1), Tót (Vrsac), Pavkovics (Split) 3, Todorovics (Beograd), 2. A szerdai, tizedik fordulón a következő játékosok kerülnek egymással szembe: Poljakov—Temner, Todorovics—Pirc, Gräber—dr. Singer, Vidmár—Boschán, Rozsics—Csillag, Pavkovics—Markovics, Valentinesics—Feuer, dr. György—Tót, Kulzsinszki—Sztupán. Keddi forduló legszebb játszmája: Világos Pirc (Maribor). Sötét Poljakov (Beograd): 1. c4 e5 2. He3 Hf6 3. g3 F67 4. Fg2 H66 5. Hf3 0—0 6. 0—0 d6 7. d3 Fd7 8. h3 h6 9. F63 Hh7 10. Hd5 f5 11. He7:7 Ve7 12. Hh4 f4 13. Hg6 Vg5 14. Hf5 14. Hf8: Taf8 15. Fd2 Vg6 16. g4 f3 17. ef Vd3 18. F63 Vc4 19. f4 F65 20. fe Hf5: 21. b3 Va6 22. f4 Hd7 23. Fd5 Fd5: 24. Vd5: Kh8 25. g5 h5 26. Vd1 g6 27. Vd5 c5 28. Fd2 Tf5 29. Fe3+H65 30. fe Tg5+ 31. Kk1 feladta.

— **Végetért Londonban a börtönügyi kongresszus.** Londonból jelentik: Bevégződött a börtönügyi nemzetközi kongresszus, amelyen határozatok hoztak a büntetések kimérésének egyéni mérlegeléséről, a vizsgálati fogság emberiségéről, a letartóztatottak osztályozásáról, a fogházunka jutalmazásáról, a szellemileg alacsonyabb rendűek különleges bánásmódjáról, a kiskorú bűnösök foglalkoztatásáról és javításáról. Sir Evelyn Ruggles-Brice, a kongresszus elnöke, záró beszédében kiemelte, hogy a nemzetközi tanácskozás hozzájárul az egykor ellenséges népek kibékítéséhez és bizonyosságot tett arról, hogy a nyelvi és faji különbségek ellenére a népek meg tudják érteni egymást a jog, az emberiség és az igazság gondolatában.

— **A molgunarasi harangszentelés ünnepségei.** Molról jelentik: A molgunarasi templom felszentelésének napján, szeptember hó 8-án a molgunarasi gazdakör műkedvelőgárdája Kazaliczky Antal dr. „A harang” című három felvonásos népszínművét mutatja be.

— **Pusztító vihar Hollandiában.** Amsterdamból jelentik: Hollandiában kedden pusztító vihar vonult végig. Curenbo községet az orkán csaknem teljesen megsemmisítette, négy ember meghalt, száznál többet megsebesültek. A vihar még tízezer községben okozott nagy kárt. Amsterdam és Berlin közt a telefon- és táviróösszeköttetés megszakadt.

Az ellenzék kivonult a német birodalmi gyűlés üléséről

Valamennyi ellenzéki párt tiltakozott a többség alkotmányjogi javaslatai ellen

Berlinből jelentik: A délelőtti viharos jelenetek után a birodalmi gyűlés délutáni ülése aránylag nyugodtan kezdődött. Az ülés elején szenvedélyes beszédek hangzottak a baloldaltól, a viharos jelenetek azonban későbbre maradtak. Az ellenzék lemondott arról, hogy a határozatképes megállapításának folytonos provokálásával zavarja az ülést, annál inkább, mivel az adott viszonyok között ez amugy is eredménytelen maradt volna. Az ellenzék rájött, hogy az egyetlen lehetőség, ami számára megmarad, hogy módosító javaslattal igyekezzen a törvényjavaslatok gyors megszavazását késleltetni. Az ellenzék egész tömeg módosító javaslatot terjesztett elő, azonban ellenzéki körökben élénken tárgyalták azt a lehetőséget, hogy mindezeket a módosító javaslatokat még csak tárgyalásra se bocsájtja a többség. Ilyen hangulatban robbanásszerűen hatott, amikor Leicht rendfőnök, a bajor néppárt vezére indítványt terjesztett elő, hogy a birodalmi gyűlés az új javaslat első hét paragrafusára fölött térjen napirendre. Leicht képviselő azzal indokolta javaslatát, hogy az első hét paragrafushoz csak ellenzéki képviselők tettek módosító javaslatot, viszont a javaslat további szakaszaihoz már kormánypárti képviselők is javasoltak módosításokat. Javasolta tehát, hogy a vámtarifa valamennyi tétele fölött

egyetlen szavazással döntsön a birodalmi gyűlés.

Ellenzéki részről óriási felzúdulás követte ezt az indítványt. A szónokok erélyesen tiltakoztak az alkotmányjogi trükk ellen, amely az ellenzéki jogok teljes félredobásával akarja keresztülhajtani a javaslatot. Nagy felháborodást és megbotránkozást keltett ez a parlamenti életben teljesen szokatlan módszer, amellyel Leicht képviselő különbséget akar tenni kormánypárti és ellenzéki javaslatok között.

A demokraták vezére, Koch is erélyesen tiltakozott ez ellen az erőszakosság ellen. A szociáldemokrata Wels erélyesen tiltakozása után a szociáldemokraták elhagyták az ülést és életlen társaságba és kiabálás között követték őket a kommunisták. Még a néppárt is tiltakozott a többség csínyje ellen.

A kormánypárt egyedül maradt az ülés közben, az ellenzék részéről csak a demokraták voltak a teremben. Vezéruk kifejezte azonban, hogy a szavazásban nem vesznek részt. A szavazás azután gépiesen folyt le. A kormánypárt tagjai minden egyes szavazásnál az ülések erős csattogtatásával emlékedtek fel helyeikről. A javaslatot tehát második olvasásban is elfogadták, még pedig olyan körülmények között, ami szinte példátlan a német parlamentáris mus történetében.

— **Szuboticei adókievetések.** Augusztus 21-én a következő V—VI—VII—VIII. körök kerülnek sorra: Ziga Gézáné, öz. Zimányi Jánosné, Vujkovics Dánielné, Varga János, öz. Temnovics Jánosné, Takács Péter, ifj. Takács Ferenc, Stangler Hemiké, Somogyi Istvánné, Sebestyén Juliska, Sztajkó József, Szerencse Jánosné, Szabó J. Gáborné, Szabó Ferencné, Rukavina Gy. Györgyné, Nagy Olajos Mihály, Nagy Ágnes, öz. Mujics Antalné, öz. Mucsi Juliska, öz. Mohalik Györgyné, Milankovics Dánielné, öz. vagy Mános Gyuláné, Matalovics István, Markovics Márkó, Marianovics Antal, Mamuzsics Istvánné, Lakatos Mihályné, Lakatos Józsefné, öz. Lalic Istvánné.

— **Hitelezői elől megszökött Berlinből Bolívia konzula.** Berlinből jelentik: Herzberg K. Miksa, Bolívia berlini konzula nyomtalanul eltűnt Berlinből. Herzberg a Michael konzernnel igazgatói állást töltött be. A Michael cég szerdán levelet kapott Herzbergtól, aki bejelentette, hogy sürgősen el kell hagynia Berlint, ezért kilép a vállalatból és minden tisztségéről lemond. Herzberg hirtelen távozását rejtélyesnek találják és azt hiszik, hogy hitelezői elől menekült el Berlinből. Herzberg ugyanis a tőzsdéi konjunktúra idején nagy juttatást kapott a tőzsdén és súlyos veszteségei voltak.

— **Kigyulladt a Berger-malom.** Kedden éjjel fél tizenköt ókor a Save Tekelijeuccán levő Berger-gözmalomban megrongyosult tűz támadt. Mire azonban a tűzoltók kiértek, a munkások elöltötték a tüzet.

— **A Röntgenszemű pásztor.** Érthetetlen esettel foglalkoznak napok óta a spanyol lapok: Madrid környékén Luciente nevű faluban él egy Ramon Lallas nevű pásztor, aki a legnagyobb könnyűséggel elolvias olyan levelet, amit a mellette levő szobában írnak. Látásának nincs határa, s bármely tárgyon át, fán vagy falon, úgy néz át, mintha egy ablakon nézne keresztül. Lallas ezt a csodálatos képességét egy balesetnek köszönheti. Egy ízben mikor nyáját legeltette a villám közvetlen melléte csapott le, s mikor ijedségéből felgyógyult, észrevette bámulatos képességét. Azóta már többször próbára tették képességét tudósok, orvosok

Mielőtt vásárol légszékényt, sörparátust és szállodaberendezést, kérjen árjegyzéket Brača Goldner légszékény-, fabutor- és rézarugyártól Subotica, Jugovičeva 25.

Vadászgyereket csak a suboticei kíséletlason vásároljon!

Székrekedésnél, emésztési zavaroknál és vértőlulásoknál reggel éhgyomorral I pohár természetes »Ferenc József« keserűvizet iszunk. A belorvosi klinikákon szerzett tapasztalatok szerint a »Ferenc József«-viz az ideális hashajtó minden jellemző tulajdonságát egyesíti magában. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

SPORT

Noviszd tenniszbajnoksága. Noviszd-ról jelentik: A noviszdai Tennisz Klub augusztus 14—16. közt Noviszdalon bajnoki tenniszversenyt rendez, amelyen Noviszd tenniszbajnoksága kerül eldöntésre. A tenniszversenyek sorrendje a következő: 1. Férfi egyes Noviszd bajnokságáért. 2. Női egyes Noviszd bajnokságáért. 3. Vegyes páros Noviszd bajnokságáért. 4. Férfi páros Noviszd bajnokságáért és 5. juniorverseny. 6. Handicap: a) férfi egyes, b) női egyes, c) vegyes páros, d) női páros. Nevezések Jakab Géza egyesületi főtájtár (Híngyógyászterár) Noviszd címre augusztus 13. este 8 óráig küldendő. A versenyek a Tennisz Klub futaki-ai saját pályáin lesznek megtartva és a klub Szubotica, Beograd, Veliki Beceker, Szombor, Kikinda, Pancsevo, Becsei, Senta stb. tenniszjátékosait hívja meg.

A Szombori Amateur propaganda-mérkőzése. Szomborból jelentik: A Szombori Amatőr labdarugó csapata szombaton Sztanisicsban, vasárnap pedig Hódságon fog propaganda-mérkőzéseket tartani.

Bárány győzelme Londonban. Londonból jelentik: Hétfőn délután rendezték Nagy-Britannia 1925. évi 100 yardos gyorsúszó-bajnokságát, amelyen a magyar Bárány István győzött 58 mp.-es idővel. Második két yarddal Bárány mögött Pycock (Politechnic) lett. 3. Dickin (Penguin SC). A védő Henry (Ausztália) nem indult. Bárány ideje 100 méteren 1 p. 45 mp.-et jelent, ami meglehetősen gyenge idő. Egy másik jelentés szerint Bárány ideje 55.8 mp. Ez már elsőrangú teljesítmény volna, a mennyiben 1 p. 25 mp.-es 100 méternek felelne meg.

III. ker. TVE—Felsősziléziai válogatott (vázipóló) 13:0 (7:0.) A III. ker. vázipóló csapata Boroszlóban könnyven verte Felsőszilézia válogatott csapatát.

Hoff újra versenyezhet. Krisztianiból jelentik: A norvég atlétikai szövetség visszavonta a rudugró világrekorder Hoff diszkvalifikálását, miután Hoff bocsánatot kért azért a sértésért, amelyet egy norvég sportlapba írott cikkében követett el a szövetséggel szemben.

A szentgallenlői lövészverseny eddigi eredményei. Szentgallenből jelentik: A lövészverseny első napja a következő eredményel végződött. Katona teyverrel tekvő állásban: 1. Miard (francia) 180 pont. Térdállásban: 1. Gouery (francia) 179 pont. Álló állásban: 1. Zimmermann (Svájc) 164 pont. A pisztolymérkőzésben: 1. Jamonieres (francia) 502 pont. A puska-lövés eddigi mesterei: Hartman (Svájc) 60 pont. Zimmermann (Svájc) 59 pont. Lienhard (Svájc) 59 pont. Kuchen (Svájc) 58 pont. Pelli (Svájc) 58 pont. Soenegger (Svájc) 57 pont. Reich (Svájc) 51 pont. Kollenberger (Svájc) 49 pont. A magyarok csak a vadászfegyver-versenyben indulnak.

HÖLGYEK

Megerkezett a legújabb párizsi divattalpom, melyből mérték után készítem a legelőgánsabb haszfűzőket, melltartó gyomorszőrűt. Orvosi rendelésre készítek hasköteket. Tisztelet és jóvállást elfogadok.

LEONTINE VIRÁG
Subotica, Aleksandrova ulica 11.

KÖZGAZDASÁG

Menetrendváltozás

a szuboticei vasútgazgatóság területén

Augusztus 12-ikén lép életbe az új menetrend

A szuboticei vasútgazgatóság közli, hogy a forgalom gyorsabb lebonyolítása érdekében az eddigi menetrendet a következőképpen változtatta meg:

Az 502. és 501. számú Simpon-expressz vonat, amely Bukarest, Subotica, Vinkovci, Zagreb és Páris között közlekedik, Borovón is megáll. Az 502. számú vonat (Subotica—Bukarest) déli 12 órakor érkezik, az 501. számú vonat (Vinkovci—Zagreb—Páris) 17 óra 02 perckor érkezik Borovóra.

Az 544. és 551. számú vonatok, amelyek eddig Vinkovci és Dálya között közlekedtek, ezután Bogojevóig közlekednek.

A Noviszadról 17 órakor induló 8414. számú személyvonat ezután 10 perccel hamarabb 16 óra 50 perckor indul, de Parabutyon tizenöt percig fog állni, úgy, hogy Odzacsira 13 óra 55 perckor érkezik s így a bogojevói, karavukovói és novapalánkai vonattal és az apatin-szontai vonattal is összeköttetése lesz amely Somborba 20 óra 35 perckor érkezik.

A szombor—sztaribecsei vonalon a Pejin-szállási vasútállomás feltételes megálló lesz.

A 8117. számú személyvonat, amely 14 óra 10 perckor indul Suboticáról Horgosra és onnan 15 óra 29 perckor Sentára, ezentúl Sentáról 32 perccel később indul s így a 7013. számú pancsevo—velikbeeskeréki vonattal összeköttetése lesz.

A 8117. számú személyvonat, amely 14 óra 10 perckor indul Suboticáról Horgosra és onnan 15 óra 29 perckor Sentára, ezentúl Sentáról 32 perccel később indul s így a 7013. számú pancsevo—velikbeeskeréki vonattal összeköttetése lesz.

Az 501. és 502. számú Simpon-expressz Sentán 10 percig fog állni. Az új vasúti menetrend augusztus 12-én lép életbe.

A kormány piacot akar szerezni Ausztriában a jugoszláviai gyümölcsnek

A magyar-osztrák gazdasági tárgyalások megszaktatása kedvező a jugoszláv exportra

Az elmúlt héten, — mint már közöltük — megszaktaták Bécsben azok a tanácskozások, amelyeket a magyar és osztrák kormányok megbízottai áhneti jellegű gazdasági szerződés megkötése végett folytattak. A tanácskozásokat különösen a magyar kormány részéről szorgalmazták, mert ilyen módon akarták biztosítani az ezévi nagy gyümölcstermés számára az osztrák vásárló-piacot. A magyar megbízottak messzemenő engedményekre is készek voltak az osztrák követelésekkel szemben, az osztrák követelések azonban, — nem tudni, mi okból — szombaton váratlanul megszakították a tanácskozásokat, minden indoklás nélkül, azzal a közléssel, hogy nem tárgyalnak tovább.

Ugy a magyar, mint az osztrák hivatalos körökben megtagadnak minden felvilágosítást arra nézve, hogy miért szakadtak meg ilyen váratlanul a provizorium-tárgyalások. Beavatott körökben azonban úgy tudják, hogy az osztrákok magatartásának valószínűleg külpolitikai okai vannak. Az osztrákok hivatkoznak a német csatlakozási moz-

galomra, amellyel szemben az olaszok rokonszenvét akarják megnyerni és Olaszországnak akarják biztosítani a legtöbb kedvezményt.

A magyarországi gazdasági köröket rendkívül kínosan érintette a tárgyalások megszakítása, mert így rendkívül nagy nehézségeket okoz a magyarországi gyümölcs- és ízlelétfeltesleg értékesítése Ausztriában. A magyar kormány ennek elenyosiyozása végett máris hatvan százezerrel leszállította a kivitelre kerülő gyümölcs és ízlelétfeltesleg vasúti díjszállását.

Az osztrák és magyar gazdasági egyezmény megkötésére egyelőre nem kerülhet sor, mert csak szeptemberre várják a kereskedelmi szerződés megkötésére irányuló tárgyalások utrafelvételeit. Ez a körülmény természetesen nagy mértékben érdekli a jugoszláviai termelőket és exportőröket is, mert most alkalom nyílik arra, hogy a magyar termények helyett a jugoszláviai gyümölcsöt helyezték el a bécsi piacon. A kérdés, beogradi jelentés szerint, a kormánykörtöket is foglalkoztatja. Krajacs kereskedelmi miniszter kijelentette, hogy a kérdést tanulmányozni fogja és tárgyalni fog a közlekedésügyi miniszterrel arról, hogy milyen tarifa-kedvezményt nyújthatna a kormány az Ausztriával való druforgalomban. Hír szerint ebben a kérdésben rövid időn belül már a kivitel idején kezdete előtt fog döntés történni.

A noviszádi tőzsde a hajófuvardíjtelek leszállítását követeli

A noviszádi tőzsde vezetősége az utóbbi időben behatáran foglalkozott az exportot bémító nehézségek kérdésével. Szé hely Arnold noviszádi gabonakereskedő, tőzsdetanácsos terjedelmes és számszerű adatokkal kiegészített beadványt intézett a noviszádi tőzsdetanácsoshoz, amelyben rámutat arra, hogy a kivitel nemcsak a paritáson felül álló gabonatermékek magas áral, hanem a magas fuvar, főleg a hajófuvardíjteleknek indokolatlan emelése bémítja. A beadvány eldatás példaként kimutatja többek közt, hogy Bratiból Wienig olcsóbb a hajófuvardíjtelek, mint Pancsevórol Wienig. Míg a dunai hajóstársaságok kartellbalépésekor a román hajóstársaságok a fuvardíjteleket dolláralapon számították ki, a jugoszláv hajóstársaságok dináralapot vettek és így a dinár árfolyamának felszökése súlyosan terheli a jugoszláv fuvardíjteleket.

A tőzsdetanács memorandumot fog intézni a kereskedelmi miniszterhez, amelyben felhívja figyelmét ezekre az állapotokra és kémi fogja ezek megszüntetése érdekében sürgős és erőlyes közbémepését.

Jugoszláv pavilon a lebergi mintavásáron. Lebergben szeptember 5-től 10-ig lesz nemzetközi áru-mintavásár. A vásáron a jugoszlávai szállítás részére külön pavilont építenek. A kereskedelmi miniszterium augusztus 13-ára konferenciára hívta össze Beogradba az összes kereskedelmi és iparkamaraikat, hogy a jugoszláviai kiállítás részvétele ügyében tanácskozzanak.

Letörök a szombori bus-drágaságot. Szomborból jelentik: Tomics György dr. polgármester drágaság-elleni akciója, — mint már közöltük — a kenyér árának leszállítása tekintetében sikerrel járt és a polgármester most a mézárások megrendszabályozására törekszik.

Ebből a célból kedd délelőtre a polgármester magához kérette a mézárásokat és henteseket, hogy a bus árát az élő állatok ocsóbbodásának megfelelően szállítsák le, mert megállapítható, hogy például egy szarvasmarhán átlag ezer-nyolcszáz dinár hasznót vesznek a mézárások, ami messze túlhaladja a tisztesseges üzleti haszon mértékét. A mézárások megígérték, hogy kalkulációjukat »revizió alá veszik«, a polgármester azonban huszonnégyórás határidőt adott az árak leszállítására és kijelentette, hogy ha ez nem következik be, úgy a legerélyesebb rendszabályokat fogja velük szemben életbe léptetni.

Megszűnt a kompiárat Bogojevó és Erdut között. Szomborból jelentik: Bogojevó és Erdut között a kompiáratot a kompi rossz állapota miatt a hatóságok beszüntették. A kompi tulajdonost kötelezte a hatóság, hogy a kompiot kijavítva három nap múlva újra állítsák üzembe.

Uj vasútvonal Boszniában. Szarajevóból jelentik: Néhány nap előtt megkezdtek a Bijelinából kiinduló Zvornikon keresztül Loznícára vezető új vasútvonal építését. Ez a keskenyvágányú vasút lesz Bosznia második direkt összeköttetvonalala Szerbiával.

Befejezték a magyar—francia kereskedelmi tárgyalásokat. Budapestrol jelentik: A magyar-francia kereskedelmi tárgyalásokat kedden sikeresen befejezték. A megállapodások szerint mindkét állam a kölcsönös forgalom tekintetében jelentékeny vám- és tarifális kedvezményeket biztosít egymásnak. A megegyezést a legközelebbi napokban aláírják.

Tekintse meg a szuboticei vadászati kiállítást!

Agyaglövő- és vadászverseny a szuboticei kiállításon. A szuboticei nagyvásár és kiállítás igazgatósága elhatározta, hogy a kiállítás érdekességének fokozására augusztus 24-ikén vadászversenyt és agyaglövő-versenyt fog rendezni. Az agyagallamb-lövészet előtt dafilikkal és foxtériekkel élő rókákra műkotoré-versenyt rendeznek, amire már több ismertnevű vadászági vadász bejelentette részvételét. Ugyancsak nagy számban jelentkeztek a vadászati- és vadászkiállításra, amelyen igen sok értékes és érdekes vadásztrofeumot fognak bemutatni. Erre a kiállításra a jelentkezés határidejét augusztus 16-ikáig meghosszabbították. A kiállítás és vadászversenyen több értékes állat fognak szétosztani.

Ne felejtse el, hogy 1925. augusztus 22—31-ig tart a szuboticei Nagyvásár és Kiállítás!

Gépekék bemutatása. Szomborban, Szomborból jelentik: A Bácskai Mezőgazdák Szövetkezete augusztus 16-án délelőtt kétfenc órakor a szombori új körház mögötti Pavkovics-féle tarlókon különböző típusu eredeti Eberhardt-féle ekékkel próbaszántást tart az ulmi gyár egy mérnökének irányításával. Erőmértékkel fogják demonstrálni az ulmi »Vaddisznó« védjegyű ekék teljesítképeségét és szifárd konstrukcióját. Ugyancz alkalommal más mezőgazdasági gépeket is kiállítanak.

TŐZSDE

A dinár külföldi árfolyamai

1925. augusztus 11.

Zürich deviza 9.25.
Budapest deviza 1273—1281, valuta 1253—1275.
Frága deviza 60.50—61, valuta 60.25—60.75.
Berlin deviza 75.15—75.35 milliárd márka, valuta 74.18—74.58 milliárd márka.
Bécs deviza 1268.50—1272.50, valuta 1270—1276.
Triest deviza 49.10—49.30.
London deviza 272.
Newyork deviza 179.50.

Zürich, aug. 11. Zárlat: Beograd 9.25, Páris 24.15, London 25.015, Brüsszel 23.30, Milanó 18.70, Amsterdam 207.20, Berlin 122.625, Bécs 0.0072525, Szófia 3.75, Prága 15.25, Varsó 96.50, Budapest 0.007255, Bukarest 2.70, Newyork 515.

Beograd, aug. 11. Zárlat: Páris 261, London 271.25, Newyork 55.85, Brüsszel 255, Milanó 202, Berlin 1325, Bécs 788, Prága 1658, Budapest 789, Bukarest 2880. Valuták: Frank 265, Font 267, Dollár 55.30, Osztrák korona 787, Cseh korona 16.7.

Noviszadi terménytőzsde, aug. 11. Buza 200 mm. bácskai uj K. D. 285 dinár, 500 mm. bácskai uj K. D. 305 dinár, 2000 mm. szerémi VIII. 77 2% dunai hajóáru R. K. 290 dinár, Tengeri 250 mm. bácskai K. D. 186 dinár, 300 mm. bácskai K. D. fővonal VIII. 190 dinár, 300 mm. bánáti K. D. 182.50 dinár, 100 mm. szerémi aranyfogu K. D. 195 dinár, Árpa 100 mm. szerémi 68 K. D. 200 dinár, 100 mm. bácskai 64/65 K. D. 200 dinár, Liszt 500 mm. bácskai 6. sz. K. D. 300 dinár, 100 mm. bácskai 80% 300 dinár.

Csikágói gabonátőzsde, aug. 11. Buza szeptemberre 165.25, buza decemberre 163.625, Tengeri szept. 105.25, Rozs szeptemberre 111.5.

Newyorki gabonátőzsde, aug. 11. Buza 175.25, Tengeri 121.25.

Vizállás

Noviszadról jelentik: A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Bezdán 441 (—), Bogojevó 450 (—), Vukovár 380 (+14), Palánka 379 (+18), Noviszad 367 (+21), Zemun 275 (+22), Pancsevó 244 (+20), Szmederevó 332 (+17), Dráva Maribor 133 (—7), Zakanj 5 (—17), Terezinopolje 83 (—12), Donji Miholjac 83 (—12), Oszijek 274 (—26), Száva: Zagreb —62 (—6), Sisak 35 (—6), Jasenovac 154 (—6), Bród 148 (—12), Samac 72 (—), Beograd 190 (+17), Tisza: Szentá 314 (+20), Becse 350 (+24), Titel 378 (+19), Kupa: Karlovac 50 (—2), Una: Novi 54 (—8), Vrbas: Banja Luka 60 (—3), Bosna: Doboj 32 (—), Drina: Zvornik —16 (—).

ILLATOS MOLYVIRTÓ

„HERMELIN“ a neve, mindenütt DEPOT „SOA“ BRUGERIJÁ NOVISAD

DROTKÖTELEKET

szigetelt és csapzott kábeleket, legelőmennyiségben, mindenféle, olomkábelleket előrendelési módoságban, jutányos áron szállít a Nozovici Kábelgyár (Radnička ul. 2) Telfon 121 4433

ÜGYVÉDI és BIRÓI VIZSGÁRA

szórákozva a szűkület
Dr. JESSENSZKY
jogi szemináriumában
Novisad, Vilsonov trg 7 5636

VÉDJEGY:

VÖRÖS LÓTUSZVIRÁG AZ ETIKETTRE RAGASZTVÁ

Az előkelő és művelt világ csak és kizárólag

Eau de Cologne Original Farina Fegenüber
gyártmányt használ

VÉDJEGY:

VÖRÖS LÓTUSZVIRÁG AZ ETIKETTRE RAGASZTVÁ

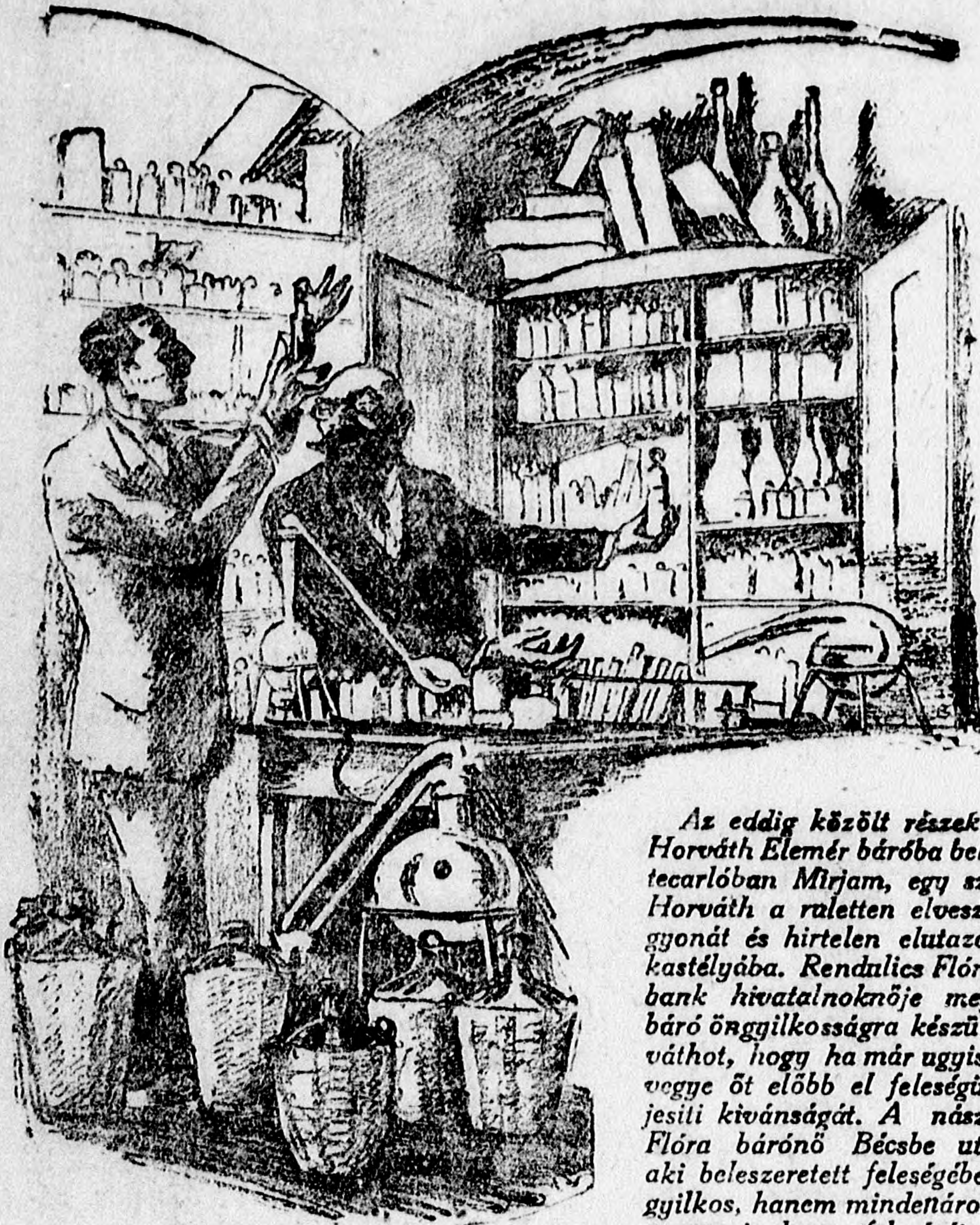
KAPHATÓ EREDETI GYÁRI ÁRON MINDEN ELŐKELŐBB ÜZLETBEN

A versenyautó halottja

Regény. Irta: F. X. Kappus

Biró Mihály rajza

21. folytatás

„Egy üveg parfümöt mutatott eredeti francia csomagolásban“

Csak az nyugtalanította, hogy élt valaki a városban, aki házasságáról tudott. Talán többen is vannak, akik ismerik ezt a históriát, talán már ismerősei tárgyalják is?

És ha?

Erre aztán igazán nincs szüksége. Az az út, amelyen járni akart, ilyen megterhelést nem bír el. Még akkor sem, ha Elemér túl jár az operencián és ha soha többé elő sem kerül. Milyen parázs botrány kerekednék, öt szélhámosnak tartaná mindenki, hiába volt előkelősége és megközelíthetlensége, amelylyel a férfiakat megbolondította.

Mélyet lélegzett.

Még csak a kezdet kezdetén van, — füzte tovább gondolatait. A jó Fleischer Brunó csak lépcsőfok neki, kényelmes eszköz arra, hogy a világgal, amely után oly hevesen vágyott, megismerkedjék. Előbb vagy utóbb félredobja, ez bizonyos. Nagyobb ember következik majd utána, sőt talán egészen nagy ember...

Olyasvalaki, akinek kastélyai, yachtijai vannak, szarvasvadászatokat rendez a birtokán, valaki előkelő, ösneimesi családból.

Ilyennek akar a felesége lenni. És akkor aztán él majd kedvére! Az összes zsilipek kinyílnak és minden előtör belőle, ami eddig benne szunyadt. Vagyakozás a férfi után, szerelmi mámor, a legnagyobb boldogság. Könyörtelen lesz ennek az igazinak a megválasztásában és megszerzi magának, magához ragadja, ott és akkor, amikor neki tetszik.

Az eddig közölt részek tartalma:
Horváth Elemér báróba beleszeretett Montecarlóban Mirjam, egy szép bécsi lány. Horváth a raletten elvesztette egész vagyonát és hirtelen elutazott jugoszláviai kastélyába. Rendalics Flóra, egy novisadi bank hivatalnoknője megtudja, hogy a báró öngyilkosságra készül. Megkéri Horváthot, hogy ha már ugysis mindegy neki, vegye őt előbb el feleségül. A báró teljesíti kívánságát. A nászéjszaka után Flóra bárónő Bécsbe utazik, Horváth aki beleszeretett feleségébe, nem lesz öngyilkos, hanem mindenáron vagyont akar szerezni, hogy feleségét — aki közben egy milliárdos szeretője lett — vissza-szerezze és csempészésre adja fejét.

Egy pillanatig Risch Guido alakja merül fel előtte, mosolygó arccal.

— Talán egy ilyen férfi... még ha nem is...
Az... megállt a villa előtt.

Kleemann Bert a egészen a lépcsőig jött barátja elé.

— Képzeld csak, egy ur ül odafenn már egy órája és nem akar elmozdulni — Egy ur? Magas szőke? — Gyorsan kijavította magát:

— Bolondság, hiszen azt ismered. Ki az, ki lehet?

Az előszobában Umwaller Raul állt a falhoz támaszkodva. Hirtelen felugrott bánatulttal arccal és szavalt:

— Kidobhat, ha akar, ha van szíve hozzá...

— Van, — felelte Flóra és szelesen kitárta az ajtót.

— Isten vele, — mondta neki — nem akarom többé látni.

Rózsaoalaj.

Horváthnak szerencsése volt.

Nem egyszer, tízszer egymásután tette meg az utat Budapestről Aradig és mindannyiszor sikerrel. Nem pihent közben semmit. És minden alkalommal más utat választott. Majd Kurtics-felé utazott, majd Nagyváradon át, vagy lement a Dunán Orsováig és vonattal tért vissza.

Mosolyognia kellett ha első próbálkozására gondolt. Milyen izgatott volt akkor milyen félnék, milyen elfogódott. Csoda, hogy meg nem csipték, olyan gyanusan viselkedett. Minden pillantás,

minden mozdulat elárulhatta volna.

Most már gyerekjáték volt. A Traján-utca 43. szám alatt hámozta ki kabátjába beléséből a benne elrejtett kincset és vette fel provizóiját. Rusnyák Lszó társa pontosan működött mint egy gép, kevés szóval bonyolította le az üzletet. S mindig így bucsuzott el:

— Mielőbbi viszontlátásra, báró ur!
A tizedik tura után Horváth nem jelentkezett többé.

Az uton megismerkedett Sulescu Césárral, aki felnyitotta a szemét. Ez az ember nem mindennapi kvalitásokkal rendelkezett. A pénzt szemlátomás nőtt kezében mert habozás nélkül mindenbe befogott ami kezeügyébe esett és értett a legmerészebb csürés-csavaráshoz.

Ezidőszent a bolgár rózsaoalaj virágzó üzletág volt.

— Akar foglalkozni vele? — kérdezte Horváthot, miután jól szemügyre vette.

A báró tétovázott:

— Akarni akarok, de az én pár garassommal...

— Van-e százczerje?

— Majdnem ötször annyi.

— Rendben van.

A román egy szót sem vesztegetett többet. Csak Bukarestben kezdett beszélni, ráncos arcát vállai közé huzva:

— Azért ajánlottam magának ezt az üzletet, mert maga tetszik nekem. Maga tudja, hogy kell a pénz kiadni, amit én, sajnos, sohasem tanultam meg.

Szomoruan bámult maga elé.

Horváth megismerkedett ezzel az üzletággal is.

Csodálkozva tapasztalta, hogy a rózsaoalaj olyan cikk volt, amely Sulescu kezében ezerszeres kamatot hozott. A kicsi, zöldes, kristályos folyadékkal telt fiolák aranyat értek.

— Ezen csodálkozok? — kérdezte a román. — Ötezer kiló rózsalevéiből lesz egy kiló rózsaoalaj. Képzeld csak el, hány rózsátó szükséges ehhez és hány virágnak kell kinyílnia. Mennyi szorgalom, mennyi kitartás, mennyi munka örülök fel ebben.

Horváthnak igazán sejtélme sem volt ilyesmirtől.

Csakhamar tisztába jött azonban vele már akkor, amikor először utazott Kazanlikba. Sulescu ugyancsak sürgette, hogy lásson munkához. Első kirándulása a déli határon túli részekre felvilágosította sok mindentől.

Nemcsak ő dolgozott a román megbizásából. Mindig legalább egy-két tuca ember cirkált Sulescunak az egész vidéken. Egyik ellenőrizte a másikat, ez volt Sulescu módszere. Az árak felférésére nem igyekeztek, a csempészésben rejlett az üzlet titka.

A báró ide-oda utazott: vaksötét éjben át a Dunán, vagy Várjától fel a tengeren valami román kikötőig.

A legkülömbözőbb alakban jelent meg: egyszer kereskedelmi utazó gyanánt szerepelt, majd munkát kereső horbély volt, vagy vidéki újságíró. Minden alkalomra megfelelő utlevéllel, ajánló levelekkel, hivatalos irásokkal látták el.

S mindig szemesnek és óvatosnak kellett lennie. Mert akármilyen parányi volt is az áru, a vámvizsgálat ehhez alkalmazkodott. Különösen ha gyanakodtak... inár pedig legtöbbször szimatoltak valamit.

Ennek ellenére is bizonyos szenvedéllyel üzte Horváth új foglalkozását. Minden porcikáját izgatta a kockázat s ezalatt az idő alatt nem is törődött mással, mint a rózsaoalajjal.

Azonkívül jól is jövedelmezett. Sőt, hihetetlen nagyra nőtt követelése Sulescunál. Minden sikerült üzlet után a román ötfegyű számot vezetett be könyvébe a báró javára.

— Jegyezzen csak fel mindent, — figyelmeztette Horváthot. — Vagy akarja, hogy valutával fizessenek? Kulcsosomóját kivette zsebéből és a szűk iroda sarkában elhelyezett Wertheim-szekrényre pillantott.

— Egyelőre nem kérek semmit! — felelte Horváth.

Ugy érezte magát, mint az olyan játékos, aki maga előtt nagy bankot halmoz fel, anélkül, hogy sejtene monyit is ér.

— Különben is itt az ideje, hogy egyszer az üzemet is megtekintse — figyelmeztette Sulescu Horváthot.

A román autóján döcögtek végig Bukarest szánalmas kövezetén egészen a város szélén levő zsidó negyedig.

— Itt előre megyek, — mondta az öreg.

Kinyitott egy pár szobát, amelyben kábitó ílat terjengett. Hosszu asztalokon retorták álltak, mindenféle készülékek csavaros üvegesövekkel, apró, finom mérlegekkel és rengeteg kicsi üveggel.

— Most Párisban van, — magyarázta Sulescu. Felnyitott egy finom szekrényét s odaszólt társának.

— Ide nézzen!

Horváth egy kifogástalanul készült francia parfümös üveget vett ki belőle.

— Valódi Houbigant, — mosolygott vállá közé huzzott arccal a román. — Eredeti Sulescu-Houbigant.

Igy jött rá a báró sok mindenre, amit eddig nem is sejtethet.

Uj főnöke tovább folytatta a felvilágosításokat.

— Természetesen a rózsaoalajat közvetlenül is eladhatjuk és egy-egy részét el is adjuk. De francia parfümmé való feldolgozása sokkal jövedelmezőbb. Azt pedig tudja ugy-e, hogy hölgyeink milyen rengeteget fogyasztanak ebből a cikkből. És sokat fizetnek ezért az importárnért. Importárut mondtam!

Ezzel vissza is tette az üvegcset a helyére.

Sulescu minden vonalon hasonlóan dolgozott.

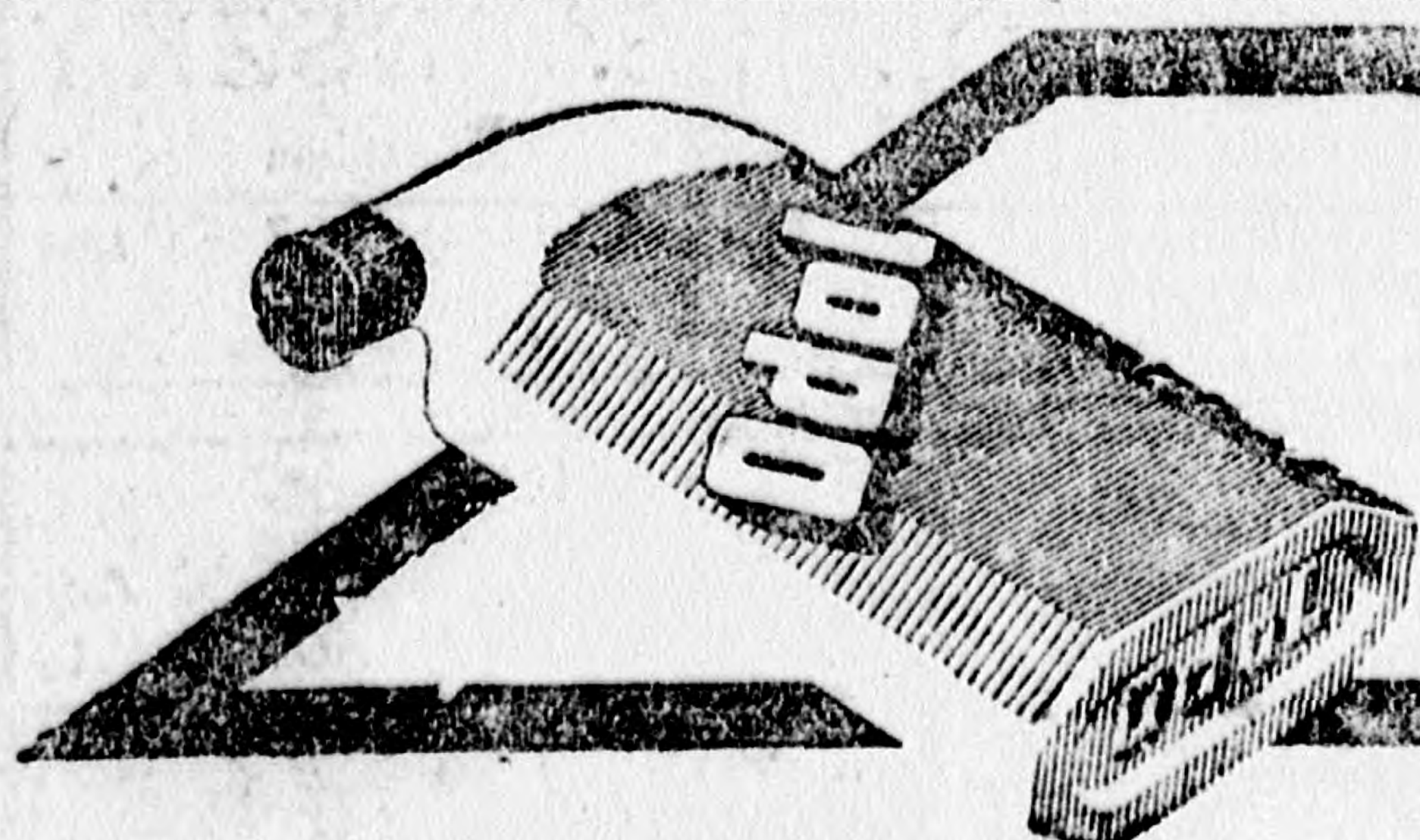
Erdélyben gyára volt, amely drótszegeket gyártott. Semmi mást, csak drótszegeket. Az egész termelés Oroszországba vándorolt ki, jöhet a kereskedelmi viszony Románia és a szovjet között még nem rendeződött teljesen. Az árut éjjel és ködben aDnjeszteren át szállították felfelé óriási uszályokon, amelyek nappal besszarábiai gabonát vittek. Bor és sajt szállítással is foglalkozott.

Kereskedett ronggyal is, meg vegyszerekkel, aztán ócskavással. Egy szemében volt gyáros és kereskedő és a törvény rendelkezéseit legtöbbször nem tartotta be.

— Ismeri-e a vertikális organizációt? — kérdezte Elemért egyszer.

— Bizonyára hallott már erről a termelési módozatról, — magyarázta tovább, — amikor az ember nem elég-szik meg azzal, hogy valaminek a gyártásával foglalkozzék és aztán a termelt árut tovább adja. Magunknak kell a nyerstermékeket feldolgozni, akkor virágozhat az üzlet.

(Folyt. köv.)

Egy angol fogorvos írja: Az „Odol“ sajátos hatásában jellegzetesnek mutatkozott különösen kellemetlen szájszag vagy rossz szájiz megszüntetésénél. Ajánlatos, hogy minden tekintetben előnyben részesüljön a közönségnek kínált egyéb szájvizekkel szemben.

FIAT-TORINO a világ vezető autómárkája!

Vojvodinai vezérképviselőt:
AUTOMOBILIA

Fiat-Garage, Subotica

Skadarska és Bledaka ulica. Telefon 151.

Az összes alkatrészek és minden méretű autógummi raktáron. Automobil-kellékek és felszerelési cikkek nagy választékban raktárra érkeztek és erősen leszállított áron kaphatók.

Képviselők: Sombor, Szilárd Albert mérnök
Senta, Keceli-Garage és Roser István cég
Velika-Kikinda, Krámer Gyula mérnök
Novi-Vrbas, Goldner Adolf
Stari-Bečej, Schuhmaier Jenő

Tekintse meg a Fiat-automobilokat a Suboticei Nagyvásár és Kiállításon!

A legújabb típusokból raktáron van:

510	Torpedo	szürke	6 üléses	6 cylinder	4 kerékfék
505	"	kék	6 " 4 "	"	"
505	"	piros	6 " 4 "	"	4 "
502	"	szürke	5 " lux	" kiv. nagyon	praktikus
501	Coupé	söt. szürke	4 " lux	" kivitel	"
501	Sport	szürke	4 "	"	"
501	"	kék	4 "	"	"
501	Torpedo	piros	4 "	"	"
501	"	zöld	4 "	"	"

NYILTTER.

Objava dražbe

U sekvestiranoj stvari Milovana Ognjanov i Danila Ognjanov protiv ud. Djordja Ognjanov rođ. Jelitsavete Vical, kao i tutorice mlđb. Matije Ognjanov na temelju rešenja kr. sreskog suda kao gruntov. vlasti br. 9656/923. i 2241-1924. objavljujem, da ću na dan 15. avgusta 1925. god. prepodne u 9 h. na javnoj dražbi izdati u zakup na jednu ekonomsku godinu onih 8 lanaca oranice, koji se nalaze u jednoj tabli pored drumca. Uslovi dražbe se mogu doznati svaki dan od 8-9 h. u advokatskoj kancelariji Dr. Jako Fischera i Dr. Elemara Kalmar subotičkih advokata Aleksandrova ul. br. 4.

Stevan Vernački
staratelj sekvestra.

6656

Nyilatkozat

A „Bácsmegyei Napló“ július 25-iki számában megjelent „Az elhagyott szerelme bosszúja“ c. cikk valótlan. A tudósításon meglátszik a tendencia.

Elsősorban az „ad. fiatal szállási tanítónő“ nem adatai, hanem Hargoson tanít s a neve Hodik István.

Másodszor a nevezett tanító azért kapta a pofont, mert engem az utcán kvalifikálatlan módon megsértett s az általam követelt elégtételt pedig gyáva volt megadni.

Török Mariska
áll. tanítónő.

6635

Djordje Dj. Fabrik kr. sudski izvršitelj u Subotici
izvrš. br. 334/1925.

Dražbena objava

Potpisani sudski izvršitelji na osnovu §-a 102. zak. čl. LX. od 1881. objavljuje, da će one pokretne, koje su usled odluke broj 3526/1924 subotičkog kr. sreskog suda u korist ovrhovoditelja Hausner i Komp zastupan po advokatu Dr. Aleks. Magaraševiću protiv ovršnika, radi namirenja 5290 din. para glavnice i s. popisane i na 6840 din. procenjene i zaplenjene, namence kancelarijski nameštaj na temelju odluke broj Gn. 4790/1925. subotičkog kr. sreskog suda na javnoj dražbi prodati.

Dražbe će se održati dne 14. avgusta 1925. pre podne 10 sati u Subotici I. krug Manojlovićeva ulica broj 1. Kupanje dužan odmah isplatiti cenu i preuzeti kupijenu stvar po §-u 107. i 108. zak. čl. LX. od 1891.

Subotica, dne 24. jula 1925. god.

Djordje Dj. Bobrik
kr. sudski izvršitelj

6677

Uccai gyorsárusítót keresek a suboticei kiállításra magaz jutalék mellett
Heilbrunn Herman, Senta

Suboticei Nagyvásár és Kiállításról melótt hazautazik, ne mulassza el műkereskedésemet megtekinteni. Ajándékokat csak itt vásárolhat legelőnyösebben. — Naponta lass élővirág kapható
Balog Lina cég, Bányaszálloda mellett.

Felhívás

Subotícán „Első Jugoszláviai Szülészeti Segélyegyesület“ címen mindenkor leghumánusabb segélyegyesület alakul. Ezen egyesület azon nemes céllal indul, hogy tagjait, úgy az anyát, mint a születendő gyermeket a legmesszebbmenő segélyben részesítse.

Az egyesület 600 alapító taggal kezd meg működését s az alapító tagok az alapszabályok jóváhagyása után jogosultak a segélyre.

Beiratási díj D. 20. esetenkénti pótdíj D. 15. ezzel szemben minden szülésnél D. 6000 segélyt fizet az egyesület.

Az alapítók ezután is felhívják az érdekelteket, hogy ezen egyesület áldásos működését minél előbb megkezdhesse, jól jegyezzék meg a beiratkozási helyeket.

Beiratások eszközölhetők:

Cérna Bálint fodrász, Paja Kujundžićeva ul. 49.
Volfram Pál rőfősüzletében Lifka palota
Mackó Ferenc dohánytőzsde Zrinjski trg 9.
Kollár és Gabrić drogéria, Karadjordjev trg 3.
Sümegei Ferenc festő II. Mrazovićeva ul. 7.
Polyvás József III. B. Sudarevićeva 76.
Weisz Armin vegyeskereskedés III. B. Sudarevićeva 69.
Vukov Lajos V. Krekova ul. 6.
Gavodi Mátyás IV., Harambašićeva ul. (Kis Hungária)
Morvai Józsefné szülész, Česka ul. 23.

Teljes tisztelettel
az Alapítók

6537

TÜZIFA

Bükkfa hasáb --- 1000 Kg 350 Din.
Bükkfa fűrészelt --- 1000 Kg 385 Din.
Bükkfa aprított --- 1000 Kg 420 Din.
Puha gyújtófa csomagolva 1000 Kg 260 Din.

„BOSNA“ FATELEP
ÉPÜLETANYAG
SUBOTICA
Vasuti teherpályaudvar mellett.

6536

Gyapjufonó-gépek

két teljes fonóda, 3 Pelmaschinen, 2 Kontinentalmaschinen, 2 Fl. teiler, 2 Seifaktore, 1 Mülle-Jenny, 2 Zerrmaschine, 1 Reisswolf, 1 Mischwolf, 1 Klopwolf és hozzá 1 Langen & Wolf, 25 HP szívógázmotor generatorral, több transmisszió és szíjtárcsa.

Minden egyes gép nagyon olcsón külön is eladó.
DEUTSCH & WIENER, Vinkovci

6560

RADIOAKTIV HÖFÜRDŐ
37-5°

RÖMERBAD
S. H. S.

RIMSKE-
TOPLICE

SEZON MAJUSTÓL-OKTÓBERIG

Csúsz, reuma, női bajok, idegbántalmak ellen

Penzió 80 dinártól kezdve

Prospektus ingyen

Pavillon építkezéshez

kölcsönfaanyag

kapható a kiállítás időtartamára

Basch és Vigh

fakereskedők

Telefon: Zomborski puti telep 751

" Palički " " 752

6610

VATTA

paplannak és szabóknak kis-
csinyben és nagyban

ZAGREBACKA INDUSTRIJA POPLUNA

M. JUNGWIRTH I DRUG

Vlaška ul. 92. ZAGREB Telefon 28-39.

Tisztviselő

hosszu irodai gyakorlattal, perfect magyar-német, szerbül meglehetősen tudó magyar gyorsíró

állást keres

Szíves megkereséseket „Azonnal“ jeligére a kiadóba kér.

WEITZENFELD és TÁRSA

Alapítva: 1902. Subotica Telefon: 190 sz.

Távíratcim: Kenderipar. Irod. Városi bérpalota.
Telep: Sentaí put.

Mindenféle zsák, zsinogáru, tömlő és hevederek

PONYVA ÚJ ÉS HASZNÁLT
PONYVA KÖLCSÖN

Butorszövetek, szőnyegek és az összes kárpitos cikkek gyári áron beszerezhetők.

KORZÓ MOZI * LIFKA MOZI

Aug. 14-16
péntek - vasárnap
Mult
karmaiban
izgalmas kalandorfilm
6 felvonásban.
Főszereplő:
Felix Geneviev

Csütörtök-vasárnap
Salambo

Flambert világhírű regénye után. Főszereplő:
Honore M Balzac
regényíró egyenesen le-
származott unokája, ki
nemes szépsége folytán
Páris ünnepeit csillag

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és emmi
kötéses számú. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din.
Cash felbélyegzett jelzés levélkelet továbbítanak
Kérdezőkérdezőkhez válaszlevegő melléklendő.

VÉTEL-ELADÁS

Legjobb hentesárak. Friss
husok, téli szalámik 70-80
dinár. viszonteladóknak
nagy árkedélyesen. Ke-
reskedők és gazdák figyel-
mébe szorít és téli füstölt
szalámik legolcsóbb napiár-
ban még kapható. Szaba-
dos-féle hentes- és mészár-
rosüzlet. Subotica, város-
háza épület. 6524

azonnal átadható, 5 szobás,
fürdőszobás modern
lakás. beltéren
örök áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban
6661

FOGLALKOZÁS

Konyhakertészet. Község
központjában lévő konyha-
kertészetembe nagyobb
családú teljes konyhakert-
észt keresek. Szeretlek
Sándor állatorvos, Stara-
Moravica. 6574

Újnyökök magánjuttalék-
kal biztos keresetre lehet-
nek szert. Kérdezőkérdezők
után 3-5. Cím: kiadó-
ban. 6625

Jobb házból való leány
gyermek mellé ajánlkozok.
Cím: kiadóban. 6659

BRAZILIÁBA

SAO PAULO államba, in-
gyen jegyekkel pontos fel-
világosítással szolgál, sze-
gény kivándorlóknak az ut-
levél és a beutazási engedély
közvetítését ingyen vállaljuk.
Bármilyen utazási
ügyben forduljon bizalommal

BIRO
AMERIKÁHOZ
NOVISAD
Kralja Petra utica

Ferfitechnikust, elsőrangú
erőt, keres Bentist Scher-
fer. Subotica. 6670

Hatékony gyógyszereszi
praxissal, kitűnő bizonyít-
ványokkal, conditiot keresek.
Cím: Deutschné.
Hoszkó könyvkereskedés
Mol. Bacska. 6671

Eladó

Egy használt, erőhajtású,
teljes olajgyári berendezés,
nap 8 métermázsra teljesít-
ményel. Egy használt tég-
laprés, napi 15-20.000 drg
tégla gyártására. Egy db
használt 3-4 HP Langen &
Wolf gyártmányú fűtőben-
zin motor. Egy darab haszn-
ált malomtrier 1700x550
mm méretben. Egy darab
használt, erőhajtású fali
szivattyú 2 coll csőátmé-
rettel, 2 drb új gyors fu-
rógép 15 mm lyukfúrásig.

Bürger Koszta
Vel. Bečkerek. Telefon 279.
6872

Mirtuszkötésben jártas leány-
nyokat jó fizetéssel felvesz
Andrija Kramer, Sugár Bé-
lánál. 6528

Legolcsóbb
MOTOROK

ujak és keveset használ-
tak benzín, szivógáz és
nyersolaj üzemre speciá-
lis csónak-és hajómotorok
Semi Diesel) 3-120 HP-ig
minden nagyságban.
2 drb új Puch tele
motoros szántógép esé-
lésre különösen alkalmas.
Malom és daráló
berendezések

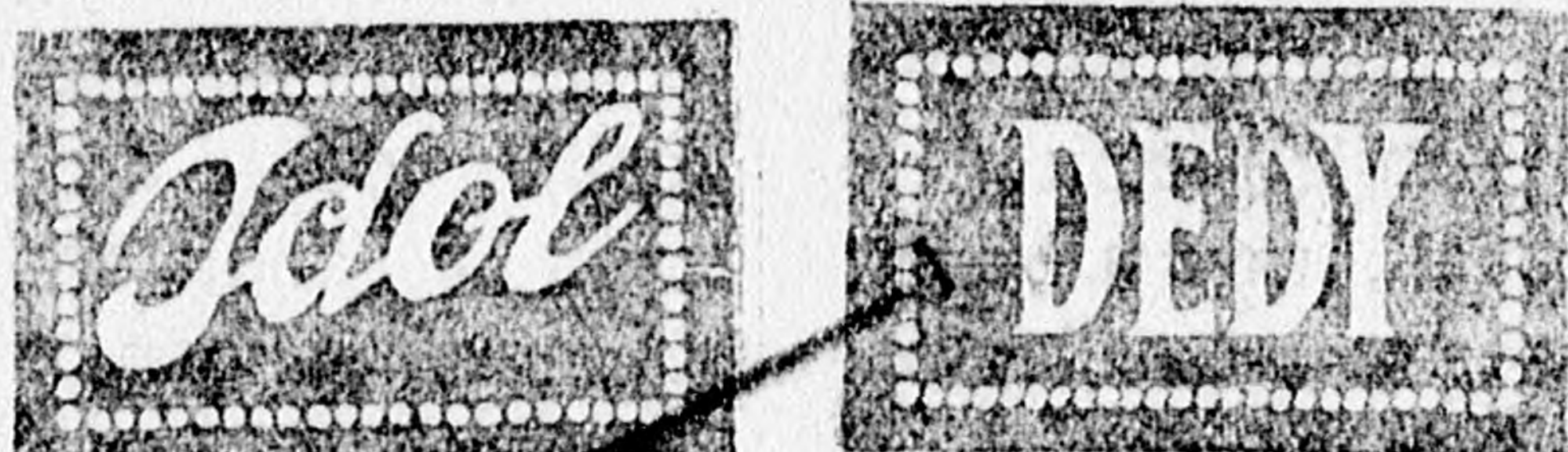
mindenféle üzemanyagok kitűnő
minőségű gépszíjak stb., a leg-
kedvezőbb fizetési feltételek
mellé

Petrás Lászlónál
Veliki-Bečkerek
Geteova (Német) ul. 48.

Háztartásban jártas in-
dicens nő idősebb házaspár-
hoz vagy magányos egyén-
hez ajánlkozok. Cím: Jó
bánás mód: jelzése e lap
kiadóhivatalánál kéretik.
6657

Nőfodrász vagy fodrász-
nő azonnali belépésre fel-
vetetik. Krainer nőfodrász
Veliki-bečkerek. 6668

KERJEN

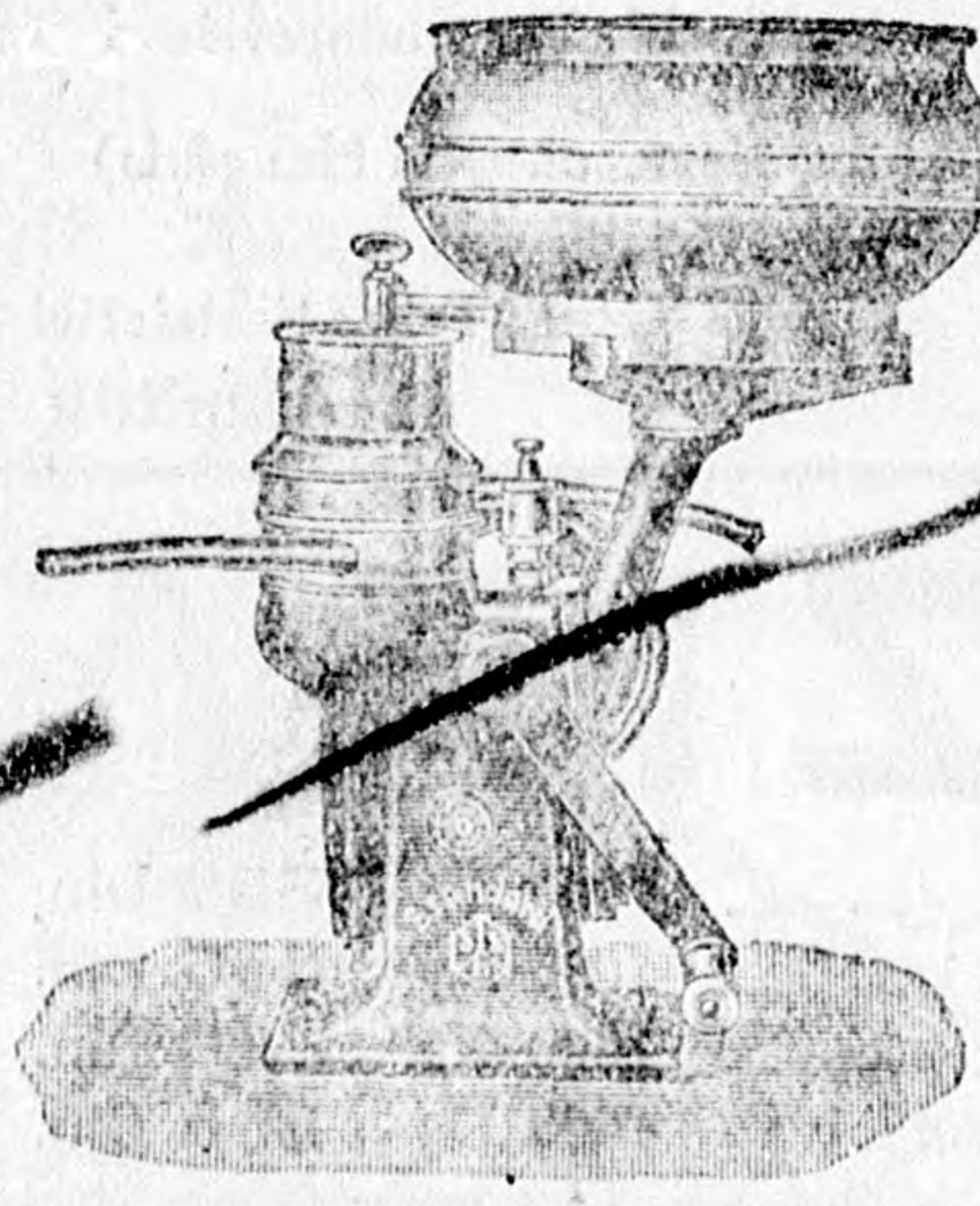

CIPŐKRÉMET!
GYÁRTJA:
Prva Jugoslavenska Kemična Fabrika D. D.
NOVISAD.

Elsőrendű irodalmi munkaerő
(irodalónők)

aki az összes irodalmi munkában jártas, önálló perfekt német-
szerb levelező és írónek bő kereskedelmi tapasztalata van,
azonnalra keresetlik. Előnyben részesülnek azok, akik tex-
tuskönyvben már működtek. Csakis elsőrendű, energikus
és ambiciós munkaerők „irodalónők” jellegű referen-
ciákkal és fizetési igényekkel küldjék az ajánlatukat „Sili-
sia” posztó- és szövetgyári lerakatnak, Novisad. 6608

Tejgazdaságok, cukrászdák és háztartások részére
STANDARD SEPARATOR

A készülék a tej zsir-
tartalmát tökéletesen ki-
választja, úgyhogy egyik
csövön a lefölözött tej,
a másikon a tejszín fol-
yik le, melyből a teav-
vai készíthető. A ké-
szülék nagyság szerint
óránként 40-60 liter
tejet dolgozik fel.
A 40 literes készülék ára
1.100 dinár
A 60 literes készülék ára
1.600 dinár
A készülék kézzel haj-
tható. Kapható
a vezérképviselőnél
M. V. DJORDJEVIĆ
BEOGRAD
Knez Mihajlova 19.
Képviselőket keresek
minden nagyobb kö-
zségben. 6686

Tisztelt ügyfeleinknek tudom-
sárra hozzuk, hogy a kiad-
litzsra szánt árak kiszállítá-
sához kocsijainkat
díjmentesen
kölsön adjuk.

HALBBOHR és TÁRSA

Pálinkafőzőkészítő magán-
iáró 200 literes, jókarban.
eladó. Cím: a kiadóban.
6674

Száraz kis lakást keresek
havi 600 dinárig. Cím: Ko-
rencky, Vojvoda Putnika
trg 9. 6630

Sördügaszoló és sörpás-
temizáló, jókarban levő.
eladó. Schwarz. Sentai
ut 17. 6653

Iskolai év kezdetén két ta-
nuló urileányka teljes ellá-
tást nyerhet rom. kath. ur-
családnál. Cím: kiadóhivatal-
ban. 6597

JEGYGYÖRÜKET
és menyasszonyi ajándékokat
a legolcsóbban vásárolhat
Ádám ékszerésznél
Subotica, Rudićeva ulica 6.
Sugár-ház. 6669

Cseregyermekek kereset-
nek német családnak
Odžacira. Jömeiket »Cse-
regyermekek« jeligére a
kiadó továbbít. 6660

Barackpálinkát kisebb és
nagyobb tételben keresek
megvételre. Schwarz.
Sentai ut 17. Telefon 535.

Gummibélyegzőt bármil-
lyen nyelven készít Mol-
nár József Subotica, Fran-
kopanska ulica 25. Meg-
rendeléseket a Bácsme-
gyei Napló kiadóhivatala
ls elfogad.

Teljesen új kőműváru-be-
rendezés beégység miatt
eladó. 6589

Nea-Crem
legmegbízhatóbb
arc- és kézpoló
KORONA GYÓGSZERTÁR
VÁROSHÁZA
SUBOTICA

Bádogos és vízvezeték-
szerelő tanoncokat teljes
ellátással keresek. Weisz
Sándor Novisad, Futoški p. 51
6670

KÜLÖNFÉLE

36 lánc fűrés Radanovácon,
20 perc mire a várostól.
gazdasági épületekkel 1925
-26 évre bérbérlő. Cara
Lazara (Fűzfás) ul. 12.

Legvorszában beszer-
zünk utlevél vizumokat az
összes konzulátumoktól.
Különböző engedélyeket,
bizonyítványokat az álla-
mi és közigazgatási ható-
ságoknál. Átfordítás az
összes idegen nyelvekről
szerbire, és az összes ide-
gen nyelvekre. A Nemzet-
közi irodában. Kralja Alek-
sandra 9. Subotica. 6658

Bečkerekben szeptember
1-re butorozott szobát,
vagy lakást keres gyermek-
munkán házaspár. Cime-
ket Lévaihoz. főpostával
szemben. 6603

„Wiener Liedernovität“
EUGEN SZABADY
(Bäckker Komposit)

Heute abends 6626
um neune

Walzerlied, welches in Wien
schon populär ist, bei Vig
Musikalienhandlung Sub-
otica, zu Din. 15 erhältlich.

Elveszett 1-én, szombaton
völgyparti tanyán, egy 9
éves szőke gyerek, akin
vörös barna sálja és sapka
volt. Akarja, vagy tud
felőle. Jelentsé akármelyik
rendőrségnél vagy csend-
őrségnél. 6669

Elsőrendű, prima
boroshordók
prima fehér bor, 450 literrel
felfelé literenként 1-50 dinárért
kaphatók 5876
Ogrizek Ivánál
Osijak I., Gaudulićeva ul. 7.

Bérbeadó 70 lánc föld-
művelési épületekkel szabolcra.
Érdeklődni: Benes István
plébanháznál, B. Topola,
vasút állomás. 6679

HADNAGY ISTVÁN
asztalosmester
Petrogradska (István) ul. 6.
Elvállal mindenféle épület-
és bútormunkát. Állandó rak-
tár kész felelt butorokban.
Javitásokat elfogad mérseket
árak mellett. 4862

Butorozott szoba azonnal
kiadó. Benčanski put 6.
Kaszanyával szemben.
6680

Modern 4 szobás butoro-
zott lakás, mellékhelyisé-
gekkel kiadó. Cím: a kiadó-
ban. 6672

S. AD. ENGL SUBOTICA

DETAIL JELAŠIĆEVA ULICA 2.
TELEFON 815
ENGROS PETROGRADSKA UL.

Dürkopp, Haid & Neu (Exzella)

világhírű varrógépek egy
ipari, mint családi használatra
H. Stoll & Co., Reutlingen
világhírű német hőtűgépek (original
„Links-links”) jugoszláviai főraktára
A SUBOTICAI MINTAVÁSÁRON KIALLITVA

UJ! Régi kalapjából újat csinál az ujonnan felkötött és saját vezetése alatt álló modern felszerelésű UJ!
KALAPFORMÁZÓ MÜHELYBEN, BEER BÖZSI KALAPSZALON UJ!
Cara Dušana ulica 2. szám. — Vidéki megrendelések a leggyorsabban elkészülnek.